

נושא הביקורת :

ביטוחי העירייה

דו"ח ביקורת בנושא - ביטוחי העירייה

כללי

מהו ביטוח-הביטוח הוא הסכם בין שני גופים, לפיו האחד (המבטח) משלם לאחר (המבוטח) בתמורה לפרמיה שנתית, בקרות אירוע מסוים אשר קיימת לגביו אי וודאות באשר לקרות האירוע ואשר בגינו צפוי נזק כספי ברכוש וגוף למבוטח או לצד ג' ועוד. מנגנון הביטוח בא לכסות סיכונים שסבירותן גבוהה או לחילופין סיכונים שסבירותן נמוכה אולם הנזק הצפוי גבוה במיוחד. (במכלול הפרמטרים הנ"ל נדרשת מהארגון הערכת סיכונים)

העירייה מבטחת, באמצעות חברות ביטוח את נכסיה ואת חבותה האפשרית כתוצאה מסיכונים שונים, הכרוכים בפעילותה השוטפת ומתוקף אחריותה. סוכנות הביטוח מטעם החברה למשק וכלכלה עמה פועלת העירייה היא "מוניציפלית 2000" המתמחה בביטוח רשויות מקומיות ובניהול של הסיכונים והתביעות

ההוצאה הכספית של העירייה בגין תשלומי פרמיות ובגין תשלומי השתתפות עצמית בשנת 2007 (לא כולל ביטוח תאונות אישיות תלמידים) הסתכמה בסך כ-912 אש"ח, מתוכם 157 אלפי ₪ שולמו בגין השתתפות עצמית ותביעות תושבים. בשנת 2008 ההוצאה הכוללת הסתכמה בסך כ-853 אלפי ₪, מתוכם כ-150 אלפי ₪ שולמו בגין השתתפות עצמית ותביעות תושבים. מאידך בשנים 2005-2006 ההוצאה עמדה על סך כ-1.2 מיליון ₪ מתוכם כ-150 אש"ח בגין השתתפות עצמית ותביעות תושבים. (נובע בשל הפרשי שער)

מטרת הביקורת

מטרת הביקורת לבחון את הטיפול בנושא הביטוח על ידי העירייה על מנת לאתר נקודות תורפה מהותיים בהתנהלות זו ולרבות : תקציבי הביטוח והמאזן הביטוחי, פעילות הגורמים העוסקים בכך על רקע נהלים קיימים, התקשרויות העירייה עם גורמים חיצוניים העוסקים בביטוח (כגון חברת הביטוח, סוכנות הביטוח, יועץ הביטוח), הכיסוי הביטוחי בעירייה ועוד.

היקף הבדיקה

בחודשים ספטמבר – דצמבר 2008 נערכה ביקורת בנושא ביטוחי העירייה. במסגרת הביקורת התקיימו פגישות ושיחות עם מרכזת הביטוחים באגף הגזברות, עם עובד רשות לנושא צד ג', עם יועץ הביטוח של העירייה ואחרים. כמו כן, נבדקו ספר התקציב, דו"חות הביצוע ומסמכים רלוונטיים שונים המצויים באגף הגזברות .

הדוח כולל את הפרקים הבאים :

פרק-תמצית סיכום הממצאים וההמלצות.
פרק- דו"ח הביקורת המפורט.

תמצית הממצאים והמלצות הביקורת

התקשרויות עם חב' הביטוח

כל הביטוחים שנעשו ע"י הרשות בין השנים 2002-2006, נערכו באמצעות ודרך החברה למשק וכלכלה שבשלטון המקומי. ההצמדות לשיטה הנ"ל מבלי לבחון אפשרויות אחרות, מעלה בהכרח סימני שאלה באשר לכדאיות ההתקשרות גם כאשר זו עומדת באמות מידה חוקיות. ההיבטים הכלכליים מחייבים את הרשות לבחון הצעות נוספות ובכלל זה גם את זו של החברה למשק וכלכלה בטרם ביצוע התקשרות. לצד הנוחות שבשיטה יש לשקלל באופן מוכח את יתרונה אם בכלל. (הערכה זו מקובלת מאוד על יועץ הביטוח של הרשות)

למרות הקבוע בנוהל הביטוחים לעניין התקשרות וחדוש הביטוחים כאמור, במבחן המעשה הרשות לא מצאה לנכון ליישם באף שלב את מה שקבעה בעצמה, משנת 2006 ועד בכלל הן באשר לעריכת מכרז ואו בניצוע השוואות מחירים לפני חידוש הפוליסה.

מי הגורם אחראי על הביטוחים ברשות

באופן מעשי ובשל אילוצים, לא נקבע ברשות גורם אחראי אחד אשר ירכז בידיו את כל הטיפול הכרוך בנושא ביטוחים, פרמיות וניהולן. זאת עולה גם, מתוך נוהל ביטוחים מחודש אוקטובר 2005. אחריות הטיפול בנושא הביטוחים מבחינה מעשית נחלקת למס' גורמים כמפורט להלן: מנהלת מח' התשלומים בגזברות אחראית בנוסף לתפקידה, גם על נושא הביטוחים והפרמיות להוציא הטיפול בביטוחי צד ג'. על הטיפול וניהול ביטוחי צד ג' מופקד בידי עובד רשות אחר. באחריות גזבר הרשות לבטח את הרשות מידי שנה וכמו כן נוטל חלק בדיוני פורום הביטוחי. כל הגורמים הנ"ל משולבים ומתואמים מעת לעת ע"י היועצת המשפטית וכן במסגרת דיוני הפורום הביטוחי שכולל גם יועץ ביטוח חיצוני.

תקציבים

תקציבי הוצאות הביטוח ופרמיות חרגו בשנתיים האחרונות בתקצוב יתר בשיעורים של 29% בביטוחים ופוליסות ו כ-57% בסעיף ביטוחים ותביעות. הפערים הנ"ל מבטאים את הקושי להערכה בתחום שיש בו מטבע הדברים תלות באירועים חיצוניים. יחד עם זאת החרגה בסעיף האחרון אינה הכרח המציאות קל וחומר כאשר בשנה קודמת הסכום חרג ב-16%.

המאזן הביטוחי

בשנים 2004 – 2007 הרשות שלמה בגין פרמיות והשתתפות עצמית סך 4,433,000 ₪, לעומת זאת חברת הביטוח שלמה בגין תביעות \$ 33,780 לערך לפי שער דולר של 4.41 בממוצע, מדובר בסכום של 150,000 ₪. כלומר סה"כ שילמה העירייה לחברות הביטוח בתקופה זו 4,283,000 ₪ יותר מסכום הפיצויים שקיבלה מחברות הביטוח עבור 4 שנות ביטוח. עוד יצוין כי גם בהנחת מימוש כלל התביעות התלויות, עדיין נותר עודף תשלומים בסכום ניכר בסך כ-2.6 מיליון ש"ח.

המחיר הנ"ל מהווה למעשה פרמית ביטוח כנגדן סיכונים הנובעים מפעילות העירייה והוא מחויב מציאות, היות שהסיכונים גם כאשר סבירותן נמוכה מאוד (כגון רעידת אדמה), הנזקים החזויים כבדים והרשות לא יכולה להיוותר חשופה לסיכון. כמו כן בשל התנאים הקיימים בשוק הביטוח כיום, גם יכולת המיקוח של העירייה בנוגע לתנאי הביטוח מצומצמת ביותר. לפיכך גם נאלצת העירייה לשלם בעודף סכומים גבוהים כהכרח המציאות.

יחד עם זאת מתבקשת מעת לעת הערכת סיכונים לרבות שקלול נתוני הנכסים ברשות ולהעמיד זאת במבחן בדרך של קיום מכרז חיצוני לעניין עלויות הביטוח (גם כאשר מס' השחקנים בשוק מצומצם). המשך התקשרות באמצעות החברה למשק וכלכלה מבלי לבחון אפשרויות אחרות מותרות סימן שאלה באשר לכדאיות ההתקשרות.

בהעדר סקר נכסים (הליך שהוחל בו וטרם הושלם) קיים קושי בזיהוי ביטוח ביתר או בחסר". בדו"ח משרד הפנים משנת 2004 נאמר כי "העירייה אינה מבצעת סקר סיכונים לצורך בסיס להצעות חברות הביטוח. ראוי לציין אפוא כי אין הקפדה על עריכת מאזן ביטוחים ולא נערך סקר על סיכונים ביטוחים מובנה. הערכות הרשות נסמכות על הערכות יועץ הביטוח מתוקף הכרתו את השוק וניסיונו בנושא.

העדר נתונים על תביעות ותלויות מטעם המבטח

הרשות אינה עומדת על זכותה לקבלת נתוני תביעות לתקופה הנדונה ולרבות תביעות תלויות. במקרה הטוב מתקבל מסמך כללי מטעם המבטח ללא פירוט. גישה זו של המבטח בעיקרה מובנת שכן אין לה עניין בשיתוף המבוטח במידע המפורט, שכן הדבר עלול לשמש כמנוף כלפיה במו"מ לקראת חידוש הפוליסה.

המלצה על הרשות לעמוד על מימוש זכותה לקבלת מידע מלא בהיותה בעלת הפוליסה:

נהלים

נוהל ביטוחים - עד אוקטובר 2005, לא היה ברשות נוהל מסודר בנושא הביטוחים והטיפול בו. בתוך כך יצוין, כי בדוחות הביקורת של משרד הפנים בשנים שקדמו במועד הנ"ל צוינו הליקויים הבאים:
 העירייה אינה מבצעת סקר סיכונים לצורך וכבסיס בחינה מול הצעות חברות הביטוח. כמו"כ, הוער, כי לא קיים נוהל מחייב בנושא.

בחודש אוקטובר 2005, פורסם לראשונה נוהל מסגרת בנושא הביטוחים ברשות ובכך יישמה ותיקנה את הליקוי החוזר ונשנה בדוחות הביקורת של משרד הפנים. הנוהל כנקודת מוצא בהחלט שינוי מרענן יחד עם זאת בהיותו נוהל כללי, אינו יורד לרזולוציה של הגדרת תפקידים מפורטת, אופן הניהול הדיווח והבקרה. הרשות פעלה עד לפרסום הנוהל כמיטב הבנתה ועפ"י נוהג בלתי כתוב לרבות החלטה נאותה על הקמת פרום ביטוחי (בשנת 2003) העוסק בתביעות צד ג'.

הפורום הביטוחי

הטיפול בתביעות צד ג' ואחרות לא היה ממוסד ברשות עד שנת 2003. לראשונה בחודש ספטמבר שנה זו מונה צוות ביטוח הכולל (יועצת משפטית, גזבר, אחראית על הביטוחים בגזברות, יועץ ביטוח בלתי תלוי ועובד רשות מרכז תיקי צד ג') הפורום מתכנס מעת לעת ולדון בתביעות צד ג' שעומדות על הפרק, בעיקר בתביעות שעילתן שיפוי ופיצויים בסכומים הנמוכים מגובה ההשתתפות העצמית בפוליסת הביטוח. ההחלטה על הקמת הפורום אכן הוכיחה עצמה כהחלטה ראויה בבחינת התביעות (צד ג') ככל שהגיעו לדיון.

מומלץ להרחיב את הטיפול בפורום הביטוחי גם בגין תביעות מעל ההשתתפות העצמית. - הדבר יחסוך הוצאות. בשל העדר ניהול מובנה וממוחשב של כלל התביעות, לא עמד בפני הפורום באף שלב, מידע כמותי מצטבר על כמות התביעות הפתוחות, או על כמות התביעות התלויות וסכומן (בגיול עד תקופת ההתיישנות). יש טעם בהפקת דוחות כאמור אשר ידונו בפורום הביטוח וישמשו ככלי עבודה ובקרה.

הניהול השוטף בגין תביעות צד ג'

הרשות הטילה על אחד מעובדיה לטפל בנושא תביעות צד ג' ולהיות חוליה מקשרת בין התובע ובין הגורמים המוסמכים ברשות להלן פורום הביטוחי והיועצת המשפטית בהתאם להליך שפורט לעיל, המינוי הני"ל אינו מלווה בכתב מינוי ו/או בהגדרה תפקידיו. העובד מנהל רשומות בגין תביעות המוגשות מעת לעת באמצעות יומנים ידניים, בלתי ממוחשב. שיטה זו נמשכה עד מועד הביקורת בשנת 2008.

הדבר נובע בשל העדר ידע בסיסי בתוכנת האקסל (גיליון אלקטרוני) ועל כן במתכונת ניהול זו קיים קושי ממשי לבחינה כמותית של כמות התביעות שטופלו במשך השנים, לרבות תביעות תלויות, תביעות סגורות, תשלומי חב' הביטוח ועוד.

ניהול בסיס נתונים המרוכז במחשב הוא כלי ניהולי חשוב למעקב אחר הטיפול בתביעות. העדר מערכת מתאימה ואי הזנת נתונים בקשר לתביעות מקשים על קבלת מידע אמין ומקיף ביחס למספר התביעות שהתקבלו במחלקה, סכומיהן, הפיצויים ששולמו ומועדי הטיפול והתשלום ועוד. (בעקבות הערות הביקורת העובד נרתם מיידית לריכוז וניהול התביעות והזרמתן לגיליון אלקטרוני.)

ביקור באתר המפגע-נשוא התלונה

נוהל ביקור באתר המפגע נאות בפני עצמו ואף מתבקש. אולם, הליך זה משום מה אינו מתועד ולא מקבל ביטוי בתוך תיק התביעה. לדברי העובד, בדיוני הפורום הביטוחי מסב את תשומת ליבם לתיק הנדון מתוך הזיכרון, מתכונת זו מגלמת פגם ניהולי. יש להנהיג טופס מובנה שימש כתייעוד הולם לעת הצורך ובכלל שיצורף לתיק.

טיפול בתביעות העירייה נגד צד ג' בגין נזק שנגרם

הטיפול בתביעות כנגד צד ג' בגין נזק שנגרם לרשות, אינו מעוגן בנוהל מסודר והעובד המופקד על כך עושה כמיטב יכולתו בנושא. עד למועד הביקורת, לא היה נהוג לרכז את נושא תביעות כלפי צד ג', במתכונת דוח מפורט בנושא. בעקבות הערת הביקורת העובד נרתם בהפקת דוח מרכז בקובץ "אקסל" ובו פרטים על כלל התביעות לתקופה, עלויות הנזק והסכומים שנתקבלו, או קוזזו בהתאמה.

נמצא כי בחלק מהמקרים כאשר הנזק נגרם ע"י קבלן הפועל עם הרשות, נוהגים לקזז את עלות הנזק מחשבונו השוטף ברשות. לא ברור מי הנהנה מקיזוז זה, שכן סכומים אלה אינם באים לידי ביטוי בכרטיס הוצאות ביטוח.

מומלץ להגדיר לעובד סמכויות הטיפול עד לסכום שייקבע ואשר מעבר לו הטיפול יעבור דרך הפורום הביטוחי/הלשכה המשפטית. בנסיבות הקיימות העובד עושה כמיטב יכולתו והבנתו.

העדר הכשרה ופיתוח עובדי העירייה העוסקים בביטוח

העובד אשר מופקד על נושא ביטוח צד ג', עוסק בנושא מעל שמונה שנים ללא שום הכשרה בתחום. לדבריו עושה כמיטב יכולתו ומתוך הניסיון המצטבר בשנים אלה. לדעת הביקורת, יש טעם לפגם בכך שהעובד אינו יוצא לקורס, או השתלמויות בתחום, דבר היכול לתרום בפעילותו השוטפת. באופן דומה גם מרכזת הביטוחים בגזברות אינה זוכה להשתלמויות והעשרה בתחום, לדבריה בפעם האחרונה שזכתה להעשרה בנושא הייתה לפני כ-ארבע שנים לפחות.

המלצה - מומלץ להוציא את העוסקים בביטוח לימי עיון והשתלמויות העשרה בתחום הביטוח, על מנת שיוכלו לבצע תפקידם טוב יותר ומקצועי יותר.

העסקת יועץ הביטוח-ללא הסכמ

הרשת המקומית מקבלת שירותי יעוץ בנושא הביטוח מאת ד"ר מירון מיכאל (להלן: נועם ניהול סיכונים 1991 בע"מ), השירותים כוללים שירותי יעוץ שוטפים, ליווי הרשות לקראת חידוש הפוליסות, השתתפות בפורום ביטוחים מעת לעת וכו'. עלות השירותים לשנה בין 14,000 ש"ח עד 20,000 ₪ (להוציא שנת 2005 ששכ"ט היה כ- 31,000 ₪). בהעדר הסכם, לא ניתן לבחון את השוונות בתשלומי שכר הטרחה בכל שנה.

ממצאי הביקורת מצביעים על כך, כי השירותים הנ"ל ניתנים לרשות במשך שנים רבות ללא קיום הסכם כמתבקש מגוף ציבורי.

הכיסוי הביטוחי של תלמידים במקרה של תאונה - להלן ביטוח תאונות אישיות

בישראל, בדומה למדינות מפותחות אחרות, היפגעות מתאונות היא תופעה מרכזית בתחום בריאות הציבור בכלל, ובבריאות ילדים וצעירים בפרט. תאונות הן הגורם העיקרי להיפגעות בקרב אנשים צעירים, בני שנה עד שלושים וארבע, בשני המינים, ביהודים ובלא יהודים, והן הגורם העיקרי לנכות ולאובדן שנות חיים פוטנציאליות, בקרב ילדים ובני נוער בני 1 - 17 פגיעות הן סיבת המוות הראשונה.

מנתונים שהובאו בדוח "בטרים" לאומה 2002, ומדוח 2006 עולה, כי הפגיעות בילדים הן מרכיב ניכר מהתחלואה, מהתמותה ומהעלויות הרפואיות והמשקיות של בריאות הילדים. בישראל נהרגים בכל שנה כ- 170 ילדים עקב פגיעה, מעל ל- 24 אלף ילדים מתאשפזים וכ- 185 אלף ילדים פונים לחדר מיון. עפ"י הערכות, כמחצית מאוכלוסיית הילדים במדינת ישראל נפגעת בתאונות בקהילה בכל שנה.

באופן מפתיע מתברר כי, אין לרשות כלל נתונים סטטיסטיים כל שהם מאז ומעולם בגין היפגעות ילדים במהלך שהותם במוסדות החינוך ולאחר שעות הפעילות ויש בכך משום חמצה. זכותה של הרשות לקבל נתונים תקופתיים ממשרד החינוך או מחברת הביטוח.

איסוף וניתוח שיטתי של נתונים הם אחד הבסיסים לקידום הבטיחות וליישום פעולות מניעה, הנתונים מאפשרים אפיון של היקף הפגיעה ופילוח ואפיון של קבוצות סיכון, הגדרת הנסיבות והגורמים להתרחשות הפגיעה, קביעת מדדי קטלניות וכן רמות חומרת ההיפגעות מפגיעה מסוימת, ניטור המגמות, איתור בעיות חדשות והערכת פעולות התערבות להפחתת היפגעויות.

ביטוח תאונות אישיות-תלמידים

עפ"י סעיף 6 (ד¹) לחוק לימוד חובה רשות מקומית חייבת לבטח את תלמידיה בביטוח תאונות אישיות. התשלום עבור תאונות אישיות נגבה מההורים במסגרת תשלומי הורים ועפ"י הודעת משרד החינוך לתשלום ההורים בגין כל שנה, מאושר הסכום המרבי המותר לגבייה עבור הביטוח גובה התשלום בפועל נקבע בהתקשרות בין הרשות המקומית לבין הגורם המבטח.

הוצאות הביטוח בנתונים הקיימים מבטאים ביטוחם של כ-8,600 תלמידים בשנים 2006 ועד 2008. אגף החינוך זוקף 95% מעלות הביטוח לחובת מוסדות החינוך וזה מקבל ביטוי בהתחשבות הכוללת עם המוסד. מתכונת זו יוצרת למוסד החינוך מנוף לגביית דמי הביטוח. החברה למשק נוהגת לשלוח חיוב ע"ב נתוני שנה קודמת בהנחה שההפרשים בכמות התלמידים אינה מהותית (ובהתחשב בעובדה שהביטוח כמותי ולא שמי).

נמצא פער בין הכנסות מגביית דמי ביטוח להוצאות הביטוח (להלן גירעון) הנובע בעיקר בגין עלויות ביטוחם של תלמידי מוסדות החינוך המוכר שאינו רשמי בגיל גן ובית ספר יסודי, תלמידים הלומדים במוסדות פטור. הרשות מתוקף אחריותה אומנם עשתה נכון שכללה אוכלוסייה זו בביטוח תלמידים ללא קשר או תלות בגבייה או בקיום ביטוח עצמאי. **יחד עם זאת קיים טעם לפגם שהרשות לא פעלה לגביית ההשתתפות באופן שוויוני גם מאוכלוסייה זו.**

מאגף החינוך נמסר בתגובה, כי החל משנת 2009 (ועל רקע חוק נהרי) הוחלט לפעול לגביית ההשתתפות הנדרשת בביטוח וכבר פועלים בנושא.

ביטוח שירותי בריאות השן (ביטוח רשות אין חובה) - בעיריית ראש העין לא נהוג לבטח תלמידים בביטוח שירותי בריאות השן, לדעת מנהל אגף החינוך הדבר מצריך תשתית בסיסית כגון מרפאה ואחות וממילא ההיתכנות להפעלת שירות זה מוטלת בספק.

המלצה

הניסיון הרפואי מוכיח על פניו כי הזנחת בריאות בשן שכיחה אצל תלמידים ונוער ובעיקר באוכלוסיית מיעוטי היכולת בקהילה. בהעדר טיפול וחינוך לבריאות השן, עלולה הזנחה זו לעלות בעתיד עשרות מונים (פיזיים וכספיים). בשל חשיבות הנושא יש טעם לבחון היתכנות מעשית להנהגת שירותי בריאות השן לטובת תלמידי ראש העין במסגרת פוליסת ביטוח תלמידים.

ביטוח תאונות אישיות "ליגת השכונות"

בראש העין פועלת שנים רבות "ליגת השכונות" (קט רגל) בחסות ובתמיכת העירייה אשר באה לידי ביטוי בהקצאת מתקנים לפעילות וכן מימון הוצאות ביטוח תאונות אישיות למשתתפים. על פניו פעילות זו הינה עצמאית / פרטית משמע, קיום חשבון פרטי/עצמאי של הנהלת הליגה והעירייה מסייעת בתקצוב הביטוחים. במתכונת זו הרשות תומכת כספית בגוף שאינו ישות משפטית וממילא אינו מוגדר בתחום אחריותה בהפעלתו. קיים פסול בהעברת תמיכה כספית כאמור לגוף פרטי וממילא שלא דרך ועדת התמיכות.

המלצה

על הרשות לבחון ולהחליט על אופן המשך פעילות זו, שכן מימון וסיוע הרשות לליגה אפשרית בתנאי שהפעילות תנוהל באחריות מח' הספורט העירונית. לחילופין ניתן לנצל את יתרון לגודל בביטוח הליגה ובתנאי שהמימון יכוסה ע"י הליגה. פרט לאמור תמיכה כספית ישירה או עקיפה לגוף שאינו ישות משפטית פסולה. ככל שהרשות מיחסת חשיבות לפעילות זו, הדעת נותנת שהנושא יופעל רשמית באמצעות עובד רשות, קל וחומר בחסות ובפיקוח של מנהל מח' הספורט בעירייה.

הערות על פוליסות הביטוח הקיימות ברשות

הדו"ח כולל סקירה מקיפה על פוליסות הביטוח והערות בגין, יש לבחון את הערות הביקורת בפרק זה במסגרת הפורום הביטוחי ולהתחשב בהם לקראת התקשרויות ביטוחיות בעתיד. בשל אורך הפרק להלן מקצתן:

1. ביטוח הוצאות משפט בהליכים משפטיים מסוימים:**הצורך בפוליסה לכיסוי הוצאות משפט:**

יש לשים לב כי מדובר הפוליסה מכסה הוצאות בגין "הליכים משפטיים מסוימים" שהם: הליכים פליליים, הליכים בגין הפעלת סמכות לחיוב אישי, עדות בפני ועדת חקירה ממלכתית, הליך בקשר עם שחרור בערובה, התייצבות בפני שופט חוקר כמשמעו בחוק חקירת סיבות מוות, הליכי שימוע וערעור בגינם. לא מפורטות בפוליסה הוצאות בגין תביעה אזרחית רגילה נגד נושא המשרה.

מומלץ לשקול אם אמנם יש צורך בפוליסה לכיסוי ההליכים המשפטיים "המסוימים", על אף שבמרבית הפוליסות יש כיסוי להוצאות משפטיות סבירות.

2. ביטוח מהנדס:

כמו בביטוח נושאי משרה, גם פוליסת ביטוח המהנדס מציינת חריגים שונים עליהם היא אינה אמורה לחול. סעיף 2.7 לפוליסה קובע כי "העלאת טענה נגד המבוטח על ידי התובע התואמת, על פניה, אחד או יותר מהסייגים המנויים בפוליסה, לא תשלול את זכותו של המבוטח למקדמות על חשבון תגמולי הביטוח, בכפוף לכך שאם ייקבע על ידי בית משפט בפסק דין סופי, כי הנסיבות המוחרגות בפוליסה אכן מתקיימות, יחזיר המבוטח... למבטחת את המקדמות שקיבל".

משתמע, כי אם נגד נושא משרה מוגשת תביעה בגין מעשה המוחרג מהפוליסה – עדיין יהיה המבוטח זכאי לכיסוי ביטוחי, אלא אם קבע בית המשפט שהטענה מוצדקת.

המלצה - יתכן שראוי להבהיר יותר את הנושא, על ידי קביעה מפורשת כי תביעה בגין סיבה המוחרגת מהפוליסה אינה שוללת את זכותו של נושא המשרה לפיצוי, אלא אם קבע בית המשפט בפסק דין סופי כי התביעה מוצדקת.

3. ביטוח רכוש

נוכח סכום ההשתתפות העצמית – \$3,500 למקרה פריצה, ראוי לשקול אם אמנם ראוי לבטח נזקי פריצה ושוד. יתכן שתכולת המבנים היכולה להיגנב בכל מקרה פריצה אינה עולה בממוצע על סכום ההשתתפות העצמית – ובמקרה זה ראוי לסייג את הכיסוי בגין פריצה ולהפחית את הפרמיה בהתאם (הדבר נעשה בעירייה אחרת).

4. העברת דיווחים על תביעות

סעיף 9.16 לפוליסה של ביטוח אחריות צד שלישי מחייב כי "המבטח יעביר למבוטח מעת לעת (ועל פי דרישת המבוטח תוך 30 יום ממועד הדרישה) נתונים מלאים על תביעות המטופלות תחת ביטוח זה, מהמועד בו נערך הביטוח לראשונה על ידי המבטח ועד למועד הדרישה. הנתונים יועברו במתכונת שתסוכם בין המבטח לבין המבוטח, הן בפלט נייר והן במדיה מגנטית". **ממצאי הביקורת מצביעים על כך כי בניגוד לאמור לא מועברים לרשות נתוני התביעות מחברת הביטוח מעבר לדוח הכמותי.**

5. ביטוח אחריות מעבידים

הפוליסה לביטוח חבות מעבידים אמורה בין היתר להביא לשיפוי העירייה בגין פיצויים שחויבה לשלם לעובדיה על פי פקודת הנזיקין (נוסח חדש). (ראו המבוא לפוליסה והגדרותיה). העוולה המרכזית בפקודת הנזיקין (נוסח חדש) היא עוולת הרשלנות, שעניינה אי נקיטת אמצעי זהירות סבירים למניעת התאונה. סעיף 7 לתנאים בפוליסה קובע כי "על המבוטח לנקוט אמצעים סבירים להבטחת שלומם של עובדיו". משתמע, שאם העירייה לא תנקוט אמצעים סבירים למניעת תאונה היא תחויב על פי עוולת הרשלנות, אך הכיסוי הביטוחי יימנע ממנה בשל התנאי הקבוע בסעיף 7 לפוליסה.

במילים אחרות, התנאי שנקבע בסעיף 7 לפוליסה מונע למעשה כיסוי ביטוחי בגין עילת תביעה מרכזית, שאמורה להיות מכוסה לפי הגדרת הפוליסה.

חובת הודעה על אירוע העלול לגרום תביעה

קיים נוסח בחלק מהפוליסות (למשל סעיף 4.2.2 לפוליסה נושאי משרה, וסעיף 4.2.2 למחלקת מהנדס) לפיו - "המבוטח ו/או האנשים המבוטחים יודיעו למבטחת תוך זמן סביר על כל מאורע או מעשה, העלול לגרום תביעה על פי פוליסה זו..." נוסח זה מקובל בפוליסות של עיריות שבסיסן הגשת התביעה (כלומר הכיסוי ניתן לפי מועד הגשת התביעה ולא לפי מועד האירוע) - אך הוא בעייתי.

בביטוחים מסוג זה, מתנה חברת הביטוח את הכיסוי הביטוחי בכך, שהעירייה תודיע לה על כל אירוע אשר עלול לגרום להגשת תביעה של צד שלישי נגד העירייה. קיימים אירועים, אשר נראים בעיני עובדי העירייה כזניחים וחסרי חשיבות בעת התרחשותם, ועל כן הם אינם מדווחים עליהם לחברת הביטוח. אם אירועים אלה גורמים בהמשך להגשת תביעה, חברת הביטוח תשלול את הכיסוי הביטוחי בשל היעדר דיווח מצד העירייה.

על כן מומלץ לשנות ולרכז את התנאי המחייב את העירייה בדיווח על כל אירוע העלול לגרום להגשת תביעה.

הטיפול בתביעות לפי התנאים הכלליים של שירביט

סעיף 4 לתנאים הביטוחיים הכלליים החלים על כל הביטוחים של שירביט קובע כי "הטיפול בתביעות בביטוחי חבות ומינוי שמאים לטיפול בנזקים לרכוש של המבוטח, יעשו בהסכמה בין המבטח למבוטח ו/או בין המבטח לבין סמשכ"ל. למרות האמור לעיל, מובהר בזאת כי הטיפול בתביעות יעשה במישרין על ידי המבטח מבלי שהתביעות תועברנה באמצעות סמשכ"ל". נוסח הסעיף אינו ברור: האם אופן הטיפול בביטוחי חבות יעשה על פי המוסכם בין הגורמים המעורבים, או שהטיפול יעשה במישרין על ידי חברת הביטוח? מכל מקום, ראוי כי לא כל התביעות יטופלו במישרין על ידי הביטוח: כפי שפורט לעיל (בסעיף העוסק בביטוח צד שלישי), תביעות עד לגובה ההשתתפות העצמית ראוי שיטופלו על ידי העירייה או חברה/סוכנות מטעמה.

העברת פירוט על תביעות משולמות והתלויות

בהתאם למסמך "תנאים ביטוחיים כלליים החלים על כל הביטוחים" של חברת שירביט – בסעיף 8 לתנאים – "על פי בקשת סמשכ"ל ו/או המבוטח יעביר המבטח למבוטח פירוט מלא של התביעות המשולמות והתלויות בכל הפוליסות לכל התקופות בהן ביטח את המבוטח. הנתונים יוגשו ברשימה שתכלול את כל התביעות כל הענפים ופרטי כל התביעה, תוך שלושים יום ממועד הפנייה".

ראוי כי פירוט כזה יעבור לעירייה באופן תקופתי, גם ללא דרישת סמשכ"ל/ המבוטח. מכל מקום, גם לפי הנוסח הנוכחי, ראוי שהעירייה תעמוד על זכותה לקבל פירוט כזה מדי שנה וכי חברת הביטוח תפעל בהתאם.

תגובת גזבר העירייה – ראה עמוד 241

דו"ח הביקורת המפורט

כללי:

בין השנים 2006-2002 העירייה עשתה את מרבית סוגי הביטוחים בחברת הביטוח "אריה". בשנת 2007- החברה המבטחת הייתה חב' איילון. החל משנת 2008 רוב הביטוחים בוצעו בחברת הביטוח "שירביט" באמצעות סוכנות הביטוח של החברה למשק וכלכלה של השלטון המקומי. הביטוחים המבוצעים במסגרת זו הם: ביטוח אש (רכוש), ביטוח אחריות כלפי צד שלישי, ביטוח אחריות מקצועית, ביטוח אחריות מוצר, ביטוח אחריות מעבידים וביטוח כספים.

בנוסף, ישנם תחומים המבוטחים מאז ומתמיד על ידי חברת ביטוח "הראל" באמצעות החברה למשק וכלכלה: ביטוח אחריות מקצועית לאגף ההנדסה לטובת מהנדס הרשות המקומית והועדה המקומית לתכנון ובניה, ביטוח נושאי משרה, וביטוח הוצאות משפטיות מיוחדות.

ביטוח תאונות תלמידים (מבוצע על ידי מנהל החינוך ולא במסגרת תקציב הביטוחים) כמו כן ביטוח תאונות אישיות למשתתפים בספורט קט רגל בוגרים (להלן ליגת השכונות), באמצעות חברת כלל. (ראה התייחסות בהמשך לפעילות זו)

הכיסוי הביטוחי של העירייה

להלן פירוט סוגי הביטוחים שהעירייה מבוטחת לכיסוי וצמצום החשיפה בתחומים השונים כלהלן:

- (1) **ביטוח אלמנטרי/רכוש** – ביטוח רכוש העירייה, לרבות מבנים ותכולה, מפני אובדן או נזק פיסי ובלתי צפוי שייגרם לרכוש המבוטח כתוצאה מסיכוני אש וברק, עשן, התפוצצות, נזקי טבע (כגון: רעידת אדמה, סערה וסופה, שיטפון) וכל נזק ובלתי צפוי שאינו מוצא מכלל כיסוי.
- (2) **ביטוח אחריות כלפי צד שלישי** – ביטוח המתייחס לסכומים אשר העירייה תהיה חייבת לשלם לצד שלישי כפיצויים על פי דין, כתוצאה מאירוע בלתי צפוי שארע בתקופת הביטוח, אשר גרם לצד שלישי להיזק גופני, מוות, מחלה, פגיעה או ליקוי גופני, נפשי או שכלי, ולחילופין להיזק ו/או לאובדן רכוש צד שלישי.
- (3) **ביטוח אחריות מקצועית – למחלקת מהנדס** - ביטוח זה מתייחס לחבות של העירייה על פי פקודת הנזיקין (נוסח חדש), תשכ"ח-1968, בשל מקרה של הפרת חובה מקצועית כלפי צד שלישי, שנעשתה בתום לב בתקופת הביטוח, ומקורה ברשלנות, בין במעשה ובין במחדל, במסגרת מקצועו של המבוטח. מיוחס לפעילות מחלקת מהנדס הרשות המקומית וכן פעילות במסגרת הועדה המקומית ו/או המרחבית לתכנון ובניה של הרשות המקומית.

- (4) **ביטוח הוצאות משפט בהליכים מסוימים** – ביטוח זה מתייחס להוצאות משפט בהליכים משפטיים מסוימים ביחס לראש הרשות, סגנים בשכר, גזבר, מנכ"ל/מזכיר, מהנדס ויועץ משפטי ו-3 מנהלי מחלקות על פי בחירת בעל הפוליסה. מדובר בהליכים פליליים, הליכים נגד הפעלת סמכות לחיוב אישי, עדות בפני ועדת חקירה ממלכתית, הליך בקשר עם שחרור בערובה, שופט חוקר, הליכי שימוע, הליכי ערעור.
- (5) **ביטוח נושאי משרה** - ביטוח בגין הפסד או נזק או כספים, בגין תביעה או הליך עונשי נגד המבוטחים בקשר לפעילותו ברשות. מדובר בנושאי משרה הבאים: ראש הרשות, סגני ראש הרשות בשכר, גזבר הרשות, מהנדס הרשות, היועץ המשפטי, מבקר הרשות, דובר הרשות ומנהלי מחלקות.
- (6) **ביטוח חבות מעבידים** – ביטוח בגין סכומים, שהעירייה תהיה חייבת לשלם לעובדיה כפיצויים כתוצאה מהיזק גופני, נפשי או שכלי או מוות כתוצאה מתאונה או מחלה, שאירעו תוך כדי או עקב העבודה בעירייה לאחד או יותר מעובדיה, ושהוא בשירותה, בין אם בשכר ובין אם לאו.
- (7) **ביטוח אחריות מקצועית** – ביטוח המתייחס לחבות של העירייה בשל מקרה של הפרת חובה מקצועית כלפי צד שלישי, שנעשתה בתום לב בתקופת הביטוח, ומקורה ברשלנות, בין במעשה ובין במחדל, במסגרת מקצועו של המבוטח. כמו כן בפוליסה של שירביט כוללת האחריות הרחבה **לחבות מוצר**- חבותו של המבוטח בקשר עם פעולת יצור, תיקון, התקנה, הרכבה ואספקה של המוצרים כהגדרתם בחוק אחריות למוצרים פגומים תשמ"א-1981.
- (8) **ביטוח כל הסיכונים - כספים** – ביטוח מפני אובדן או נזק כתוצאה מאירוע בלתי צפוי לכספים המבוטחים בעת הימצאם בחצרי המבוטח בשטח מדינת ישראל ובעת העברתם לכל מקום בשטח מדינת ישראל והשטחים המוחזקים, תוך תקופת הביטוח. המדובר במזומנים, שטרות, טלכרט, המחאות, ניירות ערך, שטרי חוב, בולים, תלושי שי וכיו"ב.
- (9) **ביטוח עבודות קבלניות** – ביטוח ביחס לעבודות שיפוצים, שיפורים והרחבות של מבנים במתקני הרשות ומעבר-הן בהיבט רכוש, הן בהיבט נזק לצד ג' וחבות מעבידים.
- (10) **ביטוח שבר מכני** – ביטוח מפני אובדן או נזק פיזי בלתי צפוי, לרכוש המבוטח הבא: מערכת אספקת מים עירונית הכוללת מנועים, משאבות, לוחות חשמל, לוחות פיקוד וטריבונות.
- (11) **ביטוח ציוד אלקטרוני** – ביטוח מפני אובדן או נזק שייגרמו לרכוש המבוטח המתואר ברשימה המצורפת לפוליסה: ציוד אלקטרוני, שיחזור נתונים ותוכנה, הוצאות תפעול נוספות, אובדן תוצאתי והגנה על קווי הרשת.

התקשרות דרך חב למשק וכלכלה

כל הביטוחים שנעשו בשנים הנ"ל ע"י הרשות, נערכו באמצעות ודרך החברה למשק וכלכלה שבשלטון המקומי. החברה למשק וכלכלה של השלטון המקומי בע"מ (להלן - משכ"ל) עוסקת בין השאר בהכנה ובפרסום של מכרזים בעבור הרשויות המקומיות (להלן - מכרזי מסגרת). על פי סעיף 9 לחוק הרשויות המקומיות (מכרזים משותפים), התשל"ב-1972 (להלן - חוק המכרזים המשותפים), נוהג משרד הפנים לאשר התקשרות לפי מכרזי מסגרת שפרסמה משכ"ל. ההתקשרות במתכונת זו "חוסכת" מהרשות את הליך עריכת מכרז עם כל הכרוך בכך ואפשר שמטעמי נוחות הדבר נמשך שנים בדרך זו.

נוהל ביטוחים

בדוחות משרד הפנים שהאחרון בהם משנת 2005 חזרה הערה בדבר העדר נהלים מחייבים בנושא מערך הביטוחים ברשות. בחודש אוקטובר 2005 הרשות הוציאה לראשונה נוהל ביטוחים הכולל עקרונות והנחיות בתחום הניהול וההתקשרות לנושא הביטוחים. בסעיף 3.3 בנוהל תחת הכותרת **חידוש תקופת הביטוח** כלהלן :

תקופת הביטוח תחודש אוטומטית מדי שנה (סה"כ עשר שלוש שנים), אולם חידוש התקשרות ואישורה יתבצעו לאחר דין ודברים עם חברת הביטוח והשוואה עם חברות ביטוח נוספות. הרשות תצא למכרז או להליך קבלת הצעות, אחת לשלוש שנים או פחות מכך במידה ויש לכך הצדקה עניינית, בכפוף להוראות הדין. לקראת התקשרות חדשה עם חברת ביטוח ייערך סקר וניתוח סיכונים הלכה למעשה, בגין התקופה שחלפה, לשם כך ירוכזו נתוני ביצוע לתקופה החולפת ע"י האחראית על הביטוח בגזברות. (ההדגשות אינן במקור)

הערות הביקורת

ההצמדות לשיטה הנ"ל מבלי לבחון אפשרויות אחרות, מעלה בהכרח סימני שאלה באשר לכדאיות ההתקשרות גם כאשר זו עומדת באמות מידה חוקיות. ההיבטים הכלכליים מחייבים את הרשות לבחון הצעות נוספות ובכלל זה גם את זו של החברה למשק וכלכלה בטרם ביצוע התקשרות. לצד הנוחות שבשיטה יש לשקלל באופן מוכח את יתרונה אם בכלל. (הערכה זו מקובלת מאוד על יועץ הביטוח של הרשות)

למרות הקבוע בנוהל הביטוחים לעניין התקשרות וחידוש הביטוחים כאמור, במבחן המעשה הרשות לא מצאה לנכון ליישם באף שלב את מה שקבעה בעצמה, משנת 2006 ועד בכלל הן באשר לעריכת מכרז וואו בביצוע השוואות מחירים לפני חידוש הפוליסה.

מי הגורם אחראי על הביטוחים ברשות

באופן מעשי ובשל אילוצים, לא נקבע ברשות גורם אחראי אחד אשר ירכז בידיו את כל הטיפול הכרוך בנושא ביטוחים, פרמיות וניהולן. זאת עולה גם, מתוך נוהל ביטוחים מחודש אוקטובר 2005. אחריות הטיפול בנושא הביטוחים מבחינה מעשית נחלקת למס' גורמים כמפורט להלן :

מנהלת מח' התשלומים בגזברות אחראית בנוסף לתפקידה, גם על נושא הביטוחים והפרמיות להוציא הטיפול בביטוחי צד ג'. על הטיפול וניהול ביטוחי צד ג' מופקד בידי עובד רשות אחר. באחריות גזבר הרשות לבטח את הרשות מידי שנה וכמו כן נוטל חלק בדיוני פרום הביטוחי. כל הגורמים הנ"ל משולבים ומתואמים מעת לעת ע"י היועצת המשפטית וכן במסגרת דיוני הפרוים הביטוחי שכולל גם יועץ ביטוח חיצוני.

להלן פירוט ביטוחי העירייה וסכומי הפרמיה השנתית ב- ש"ח לשנים 2007-2008 :

2008	2007	סוג הביטוח
266,531	304,876	פוליסה לביטוח אש מורחב למבנים ותכולה
215,640	277,160	פוליסה לביטוח אחריות כלפי צד שלישי
61,738	45,633	פוליסה לביטוח חבות מעבידים
10,782	22,550	פוליסה לביטוח אחריות מקצועית + אחריות מוצר
1,797	2,050	פוליסה לביטוח כספים
8,985	4,110	פוליסה לביטוח עבודות קבלניות
18,491	4,018	פוליסה לביטוח שבר מכני
1,797	0	פוליסה לביטוח ציוד אלקטרוני
27,755	26,701	ביטוח הוצ' משפט בהליכים משפטיים מסוימים
48,000	48,432	ביטוח אחריות מקצועית מהנדס/ועדה לתכנון ובניה
22,729	20,195	ביטוח אחריות נושא משרה
15,318	15,289	ביטוח תאונות אישיות-ליגת השכונות
699,563	771,014	סיכום ביניים
292,332	275,136	ביטוח תאונות אישיות-תלמידים
991,895	1,046,150	סה"כ הוצאות פרמיות ביטוח

הסכומים במקור דולריים, לשם נוחות הסכומים מוצגים בטבלה בש"ח וצורכי השוואה בהתחשב בתנודות שערי החליפין מעת לעת.

אי העמסת הוצאות הביטוח על עמותות וחברות עירוניות

עמותת מכבי כדור סל - בראש-העין פועלת עמותת "מכבי" כדור סל בוגרים אשר עושה שימוש עפ"י הסכם עם הרשות במתקני העירייה. בהתאם לסעיף 8 בהסכם משנת 2006, העמותה התחייבה לערוך ביטוחים בגין פעילותה לנושא ביטוח רכוש, ביטוח חבות מעבידים וביטוח אחריות כלפי צד ג' (והכל עפ"י המבוקש בנספח ג' להסכם).

ממצאי הבדיקה מעלים, כי סעיף זה בהסכם, לא בוצע ע"י העמותה ובכך הרשות חשופה מטבע הדברים בגין אירועים שפוליסות הביטוח אמורות לכסות מטעם העמותה.

המועצה הדתית - החל משנת 2008, הרשות צירפה בפוליסות הביטוח הכלליות וביטוח חבות מעבידים, גם את המועצה הדתית שפעלה עד כה בעניין זה באופן עצמאי. אולם, משום מה הרשות לא דרשה מגוף זה השתתפות יחסית בגין עלויות הפרמיה השנתית. בעקבות הערת הביקורת נימסר, כי יש בכוונה לחייב את המועצה הדתית בסכום יחסי.

תקציבי הביטוח-והנח"ש

הוצאות הביטוח כוללות הוצאות בגין פרמיות הביטוחים השונים וכן הוצאות בגין השתתפות עצמית ואחרות בהנהלת החשבונות מתבצע רישום הוצאות ב-2 כרטיס: האחד משמש לזקיפת עלות פרמיות הביטוח ושכ"ט יועץ חיצוני, והשני משמש לזקיפת הוצאות בגין השתתפות עצמית ותשלומי פשרה לתביעות צד ג' שסכומן נמוך מגובה ההשתתפות העצמית. כמו כן נרשמים בכרטיס זה הכנסות בגין פיצוי לרשות על פגיעות ברכוש.

להלן פירוט הסכומים בש"ח ששילמה העירייה בשנים 2005–2008 בגין פרמיות והשתתפות עצמית, בהשוואה לסכומים המתוקצבים:

2008	2007	2006	2005	ביטוחים ופוליסות
900,000	1,100,000	1,100,000	920,000	תקציב
703,215	785,070	1,047,676	996,115	ביצוע
196,785	314,930	52,324	-	תקציב לעומת ביצוע
22%	29%	5%	-8%	שיעור סטיה
ביטוחים תביעות				
350,000	150,000	150,000	80,000	תקציב
149,531	126,661	157,175	117,905	ביצוע-נטו (*)
200,469	23,339	7,175	-	תקציב לעומת ביצוע
57%	16%	-5%	-47%	שיעור סטיה

סכום הביצוע בגין הוצאות לתביעות צד ג' מוצג כסכום נטו, היות וכרטיס זה כולל גם הכנסות המועברות כפיצוי בגין נזק שנגרם לעירייה ע"י צד ג'. תקציבי הוצאות הביטוח ופרמיות חרגו בשנתיים האחרונות בתקצוב יתר בשיעורים של 29% בביטוחים ופוליסות ו כ-57% בסעיף ביטוחים ותביעות. הפערים הנ"ל מבטאים את הקושי להערכה בתחום שיש בו מטבע הדברים תלות באירועים חיצוניים. יחד עם זאת החרیגה בסעיף האחרון אינה הכרח המציאות קל וחומר כאשר בשנה קודמת הסכום חרג ב-16%.

פיצויים ששולמו ע"י חברת הביטוח

להלן נתונים בדבר התביעות שהגישה העירייה נגד חברת הביטוח, וסכומי הפיצוי ששולמו על ידי חברות הביטוח לעירייה בשנים 2004-2007 (להלן: "נתוני ניסיון תביעות") כפי שהועברו ע"י סוכנות הביטוח מוניציפלית 2000 נכון ל-24.1.08. (הנתונים הם בדולרים ארה"ב).

יצוין, כי לביקורת לא נמסרו נתוני ניסיון התביעות מפורטות כמתבקש בתנאי הביטוח לשימוש הרשות בעיקר בכל הקשור לתביעות תלויות אשר עלולות לצוף בתקופה עד למועד התיישנותם. הניסיון לקבל את נתוני התביעות הפרטנית מאת סוכנות הביטוח לא נענו גם כאשר הרשות דרשה זאת.

ביטוח צד שלישי

שנת ביטוח	תביעות משולמות ב- \$	תביעות פתוחות ב- \$
2003/04	8,200	85,800
2004/05	16,700	23,920
2005/06	2,150	62,000
2006/07	4,200	103,000
2007/08	אין	15,500
סה"כ	31,250	290,220

ביטוח אחריות מקצועית

שנת ביטוח	תביעות משולמות ב- \$	תביעות פתוחות ב- \$
2003/04	אין	6,000
2006/07	אין	22,600
סה"כ		28,600

ביטוח חבות מעבידים

שנת ביטוח	תביעות משולמות ב- \$	תביעות פתוחות ב- \$
2003/04	2,530	13,800

- ביתר ענפי הביטוח לא הוגשו תביעות בתקופות הנ"ל.
- סה"כ תביעות פתוחות לתקופה הנ"ל \$ 332,620 (במונחים שקליים כ-1,650,000 ש"ח).

המאזן הביטוחי

מהנתונים הנ"ל עולה, כי בשנים 2004 – 2007 שילמה העירייה בגין הביטוחים והתביעות כדלקמן:

עבור הפרמיות בהן מחויבת העירייה (סעיף ביטוח כלל עירוני): ₪3,858,000

בגין השתתפות עצמית (סעיף הוצ' והשתתפות עצמית) ₪575,000

סה"כ עלויות לרשות. ₪ 4,433,000

בשנים האמורות שולמו על ידי חברת הביטוח \$ 33,780 לערך. לפי שער דולר של 4.41 במוצא, מדובר בסכום של 150,000 ₪. כלומר סה"כ שילמה העירייה לחברות הביטוח 4,283,000 ₪ יותר מסכום הפיצויים שקיבלה מחברות הביטוח עבור 4 שנות ביטוח. עוד יצוין כי גם בהנחת מימוש כלל התביעות התלויות, עדיין נותר עודף תשלומים בסכום ניכר בסך כ-2.6 מיליון ש"ח.

המחיר הנ"ל מהווה למעשה פרמית ביטוח כנגד סיכונים הנובעים מפעילות העירייה והוא מחויב מציאות, היות שהסיכונים גם כאשר סבירותן נמוכה מאוד (כגון רעידת אדמה), הנזקים החזויים כבדים והרשות לא יכולה להיוותר חשופה לסיכון. כמו כן בשל התנאים הקיימים בשוק הביטוח כיום, גם יכולת המיקוח של העירייה בנוגע לתנאי הביטוח מצומצמת ביותר. לפיכך גם נאלצת העירייה לשלם בעודף סכומים גבוהים כהכרח המציאות.

יחד עם זאת מתבקשת מעת לעת הערכת סיכונים לרבות שקלול נתוני הנכסים ברשות ולהעמיד זאת במבחן בדרך של קיום מכרז חיצוני לעניין עלויות הביטוח (גם כאשר מס' השחקנים בשוק מצומצם). המשך התקשרות באמצעות החברה למשק וכלכלה מבלי לבחון אפשרויות אחרות מותרת סימן שאלה באשר לכדאיות ההתקשרות.

בהעדר סקר נכסים (הליך שהוחל בו וטרם הושלם) קיים קושי בזיהוי ביטוח ביתר או בחסר". בדו"ח משרד הפנים משנת 2004 נאמר כי "העירייה אינה מבצעת סקר סיכונים לצורך בסיס להצעות חברות הביטוח. ראוי לציין אפוא כי אין הקפדה על עריכת מאזן ביטוחים ולא נערך סקר על סיכוני ביטוחים מובנה. הערכות הרשות נסמכות על הערכות יועץ הביטוח מתוקף הכרתו את השוק וניסיונו בנושא.

העדר נתונים על תביעות ותלויות מטעם המבטח

הרשות אינה עומדת על זכותה לקבלת נתוני תביעות לתקופה הנדונה ולרבות תביעות תלויות. במקרה הטוב מתקבל מסמך כללי מטעם המבטח ללא פירוטים. גישה זו של המבטח בעיקרה מובנת שכן אין לה עניין בשיתוף המבטח במידע המפורט, שכן הדבר עלול לשמש כמנוף כלפיה במו"מ לקראת חידוש הפוליסה. **המלצה** על הרשות לעמוד על מימוש זכותה לקבלת מידע מלא בהיותה בעלת הפוליסה

פרק תביעות צד ג'

נושא תביעות צד ג' נחלק לשני תחומים: האחד בגין תביעות שכנגד הרשות בשל עילת רשלנות והאחר בגין תביעות הרשות כנגד צד ג' שגרם לנזק לרכוש העירייה. ככלל תביעות צד ג' המתקבלות כנגד העירייה מופנות לעיון ולהנחיות יועמ"ש הרשות, זו מנחה באשר לטיפול הדרוש בתביעה כגון השלמת נתונים, ביקור באתר המפגע, בחינת הגעה להסדר (כאשר מדובר בסכומים קטנים) וכו'.

תביעות שסכומן נמוך מגובה סכום ההשתתפות העצמית בפוליסת הביטוח, נבדקות ונבחנות מול המחלקות השונות בעירייה לבירור העובדות ולקבלת התייחסות, בנוסף מתבצעת בדיקה סבירות סכומי תביעות כאשר מדובר בתביעה בה אחריות העירייה ברורה וסכום התביעה אינו גבוה (כגון: תקר בצמיג או תביעה עד כ- 1,000 ₪), מתקבלת החלטה על פי המלצת אחראי תביעות צד ג' ובאישור יועמ"ש / או הגזבר.

במקרים שבהם לעירייה הסתייגויות בגין אחריותה ו/או גובה סכום התביעה, זו מועברת לדיון בפורום הביטוחים, שחבריה הם יועץ הביטוח של העירייה, גזבר העירייה, יועמ"ש, אחראי תביעות צד ג' ואחראית ביטוחים בגזברות. ככל שהוועדה סבורה שהתביעה מוצדקת, מחליטה הוועדה על מתן פיצויים בדרך כלל בסכום נמוך מזה שנתבע או שהתביעה נדחית.

במידה והמקרה נשוא התביעה ארע במקום בו עבד קבלן מטעם העירייה, התביעה מועברת אליו עם הנחייה לגזברות לעכב לקבלן סכום התביעה, במקביל פרטי הקבלן מועברים לתובע.

תביעות שסכומן מעל גובה ההשתתפות העצמית נבחנות ונדקות ולאחר התייעצות עם יועץ הביטוח מועברות למבטח העירייה, אם מדובר בקבלן שעבד במקום נשוא התביעה מועברת התביעה לחברת הביטוח של הקבלן, או לחכ"ל, כל מקרה נדק ונבחן הן בשטח והן בנתונים.

ישנם תביעות המועברות גם לקבלן וגם למבטח העירייה בתיאום והתייעצות עם יועץ הביטוח של העירייה, יועמ"ש העירייה או גזבר העירייה.

להלן התפלגות כמות התביעות שהתקבלו ברשות משנת 2002 עד 2008

התפלגות התביעות שהוגשו			שיעור	מספר	מספר	שנת
נזק רכוש	נזקי גוף	נזק לרכב				
14	10	50	58%	43	74	2002
9	22	48	48%	38	79	2003
30	23	15	35%	24	68	2004
12	10	16	42%	16	38	2005
22	23	31	47%	36	76	2006
17	18	20	51%	28	55	2007
14	21	11		אינן פרטים	47	2008

מנתוני הטבלה עולה כי בממוצע מתקבלות כ-70 תביעות בשנה כאשר כ-מחציתן מטופלות הן במסגרת הפורום הביטוחי והן במסגרת בירורים פנימיים שונים. סך התביעות שבהן נמצאה עילה לתשלום פיצויים כתשלומי פשרה, נמוך מכלל התביעות המטופלות. בהעדר ניהול ממוחשב, הנתונים הנ"ל לוקטו מתוך הרישומים היומני הניהול ולא מן הנמנע שהנתונים אינם שלמים.

הניהול השוטף

נוהל ביטוחים - עד אוקטובר 2005, לא היה ברשות נוהל מסודר בנושא הביטוחים והטיפול בו. בתוך כך יצוין, כי בדוחות הביקורת של משרד הפנים בשנים שקדמו במועד הנ"ל צוינו הליקויים הבאים:

העירייה אינה מבצעת סקר סיכונים לצורך וכבסיס בחינה מול הצעות חברות הביטוח. כמו"כ, הוער, כי לא קיים נוהל מחייב בנושא.

בחודש אוקטובר 2005, פורסם לראשונה נוהל מסגרת בנושא הביטוחים ברשות ובכך יישמה ותיקנה את הליקוי החוזר ונשנה בדוחות הביקורת של משרד הפנים. הנוהל כנקודת מוצא בהחלט שינוי מרענן יחד עם זאת בהיותו נוהל כללי, אינו יורד לרזולוציה של הגדרת תפקידים מפורטת, אופן הניהול הדיווח והבקרה. הרשות פעלה עד לפרסום הנוהל כמיטב הבנתה ועפ"י נוהג בלתי כתוב לרבות החלטה נאותה על הקמת פורום ביטוחי (בשנת 2003) העוסק בתביעות צד ג'.

הפורום הביטוחי

הטיפול בתביעות צד ג' ואחרות לא היה ממוסד ברשות עד שנת 2003. לראשונה בחודש ספטמבר שנה זו מונה צוות ביטוח הכולל (יועצת משפטית, גזבר, אחראית על הביטוחים בגזברות, יועץ ביטוח בלתי תלוי ועובד רשות מרכז תיקי צד ג') הפורום מתכנס מעת לעת ולדון בתביעות צד ג' שעומדות על הפרק, בעיקר בתביעות שעילתן שיפוי ופיצויים בסכומים הנמוכים מגובה ההשתתפות העצמית בפוליסת הביטוח. מתוך עיון בפרוטוקולים של ישיבות הפורום הדיונים נסבו הן בנושאים עקרוניים כלליים והן בתביעות שהצטברו עד מועד זה לרבות החלטות אופרטיביות להמשך הטיפול בתיקים השונים.

הערות הביקורת

השימוש במונח "לפנים משורת הדין" - במספר מקרים לא קטן הפורום מחליט על גובה פיצוי לתיק מסוים תוך שהוא מסייג ובצדק "לפנים משורת הדין". השימוש התכוף במונח זה בפורום הביטוחי, נועד לבטא את הטיפול היחודי ומבלי להודות ברשלנות בגין התיק הנדון וזאת, על מנת לסגור את התביעה מחד ומניעת עילה לתקדימים מטעם תובעים פוטנציאליים בעתיד.

הוצאות חקירה-טיפול בתיק התביעה - עפ"י תנאי הפוליסה, המבטח רשאי לזקוף לחובת המבוטח הוצאות בגין הטיפול בתיק עד גבול השתתפות העצמית. יתר על כן אין מוטיבציה של ממש מנקודת המבטח בטיפול בתיק שכן לדידו, קיים כיסוי על חשבון המבוטח עד תקרת ההשתתפות העצמית. בנסיבות אלה תביעות בסכומים הקרובים לתקרת השתתפות העצמית, הרשות נמנעת מלהעביר לחברת הביטוח ומעדיפה טיפול פנימי במסגרת פורום הביטוח אשר במרבית המקרים מוכיח יתרונו על פני העברת הטיפול למבטח. הניסיון המעשי הוכיח כי גישה זו כחיובית.

מאידך ומאותן ההנמקות צריך לצפות לטיפול דומה גם בתביעות שסכומן עולה על השתתפות העצמית, אולם הרשות כפי שמתברר אינה נוהגת להגיע לפשרות גם כאשר התביעה מעל רמת ההשתתפות העצמית ומעבירה כמעט אוטומטית לטיפול של המבטח. במקרה זה למבטח קיימת מוטיבציה לסגור את התיק בגבולות סכום ההשתתפות העצמית המושתת ממילא על הרשות.

המלצות

מומלץ להרחיב את הטיפול בפורום הביטוחי גם בגין תביעות מעל ההשתתפות העצמית. - הדבר יחסוך הוצאות. בשל העדר ניהול מובנה וממוחשב של כלל התביעות, לא עמד בפני הפורום באף שלב, מידע כמותי מצטבר על כמות התביעות הפתוחות, או על כמות התביעות התלויות וסכומן (בגילול עד תקופת ההתיישנות). יש טעם בהפקת דוחות כאמור אשר ידונו בפורום הביטוח וישמשו ככלי עבודה ובקרה.

הניהול השוטף בגין תביעות צד ג'

הרשות הטילה על אחד מעובדיה לטפל בנושא תביעות צד ג' ולהיות חוליה מקשרת בין התובע ובין הגורמים המוסמכים ברשות להלן פורום הביטוחי והיועצת המשפטית בהתאם להליך שפורט לעיל, המינוי הנ"ל אינו מלווה בכתב מינוי ו/או בהגדרה תפקידיו. הנוהל ניבחר הלכה למעשה במשרדו של עובד זה ונמצא:

העובד מנהל רשומות בגין תביעות המוגשות מעת לעת באמצעות יומנים ידניים, בלתי ממוחשב. שיטה זו נמשכה עד מועד הביקורת בשנת 2008. הדבר נובע בשל העדר ידע בסיסי בתוכנת האקסל (גיליון אלקטרוני). במתכונת ניהול זו קיים קושי ממשי לבחינה כמותית של כמות התביעות שטופלו במשך השנים, לרבות תביעות תלויות, תביעות סגורות, תשלומי חב' הביטוח ועוד.

ניהול בסיס נתונים המרוכז במחשב הוא כלי ניהולי חשוב למעקב אחר הטיפול בתביעות. העדר מערכת מתאימה ואי הזנת נתונים בקשר לתביעות מקשים על קבלת מידע אמין ומקיף ביחס למספר התביעות שהתקבלו במחלקה, סכומיהן, הפיצויים ששולמו ומועדי הטיפול והתשלום ועוד. (בעקבות הערות הביקורת העובד נרתם מיידית לריכוז וניהול התביעות והזרמתם לגיליון אלקטרוני).

תביעות צד ג' מתויקים במספר קלסרים ללא סדר או לוגיקה בסיסית של תיוק ומעקב. לעובד קלסר שוטף שבו מתויקות התביעות שעומדות על הפרק והחומר הנלווה בתוך דפדפות ניילון לכל תיק. במסגרת הליך בחינת התביעה (בסכום הנמוך מגובה השתתפות העצמית), העובד נוהג לבקר באתר שבו התרחש המפגע ועפ"י הצורך נלווים אליו בעלי מקצוע רלוונטיים, כגון אחראי גינון ונוף, נציג הנדסה ואחרים עפ"י העניין. במהלך הביקור באתר המפגע נשוא התביעה, ומתרחש בדבר סבירות התביעה שהוגשה אליו.

הערת הביקורת

הליך ביקור באתר המפגע בפני עצמו נאות ואף מתבקש. אולם, הליך זה משום מה אינו מתועד ולא מקבל ביטוי בתוך תיק התביעה. לדברי העובד, בדיוני הפורום הביטוחי מסב את תשומת ליבם לתיק הנדון מתוך הזיכרון, מתכונת זו מגלמת פגם ניהולי. יש להנהיג טופס מובנה שישימש כתיעוד הולם לעת הצורך ובכלל שיצורף לתיק.

טיפול בתביעות העירייה נגד צד ג' בגין נזק שנגרם

הטיפול בתביעות כנגד צד ג' בגין נזק שנגרם לרשות, אינו מעוגן בנוהל מסודר והעובד המופקד על כך עושה כמיטב יכולתו בנושא. מתוך שיחה עם העובד עולה, כי מעת שנודע לו על גרימת נזק בתחום הרשות העירונית (בדרך כלל ע"י מוקד, או פקחים), מתחיל באיסוף פרטים ונתונים על זהות הפוגע ובמקביל פונה לאגף המתאים ברשות על מנת שיעריך את הנזק. לאחר איסוף הפרטים, פונה למבצע הנזק במכתב תביעת להשבת פיצוי בגין הנזק שנגרם. במקצת מהמקרים בהם מתקבל סירוב או שקיים סיבוך, העובד מפנה את הטיפול ללשכה המשפטית ברשות. ההכנסות בסעיף זה בשנים 2005-2006 : כ-10,000 ₪ בשנה. בשנת 2007 ושנת 2008 ההכנסות עמדו על סך כ-28,000 ₪ וכ-17,000 ₪ בהתאמה.

ההכנסות בגין הנזקים מועברות לרשות ונזקפות בכרטיס הנהלת חשבונות "תביעות והשתתפות". הטיפול בנושא זה בעבר התבצע באמצעות חברה חיצונית דבר שנמשך תקופה ארוכה. הניסיון הוכיח בין השאר גם בשל ההיקף הנמוך, כי מבחינת עלות תועלת אין טעם להמשיך במתכונת זו ועל כן הנושא הופקד לטיפולו של עובד זה והדבר חוסך בעלויות.

הערות הביקורת

בבחירת החלופה לטיפול בנושא שלא במסגרת חברה חיצונית, מטעמי עלות תועלת ובשל ההיקף הנמוך יחסית של כמות התביעות אכן הוכיחה את עצמה ככדאית.

בהעדר נוהל, לא קיימת הגדרה באשר לרמת הטיפול כפונקציה של גובה הנזק שבתחום סמכות העובד. במלים אחרות, יש טעם להגדיר סמכויות הטיפול עד לסכום שייקבע ואשר מעבר לו הטיפול יעבור דרך הפורום הביטוחי/הלשכה המשפטית. בנסיבות אלה העובד עושה כמיטב יכולתו והבנתו.

נמצא כי בחלק מהמקרים כאשר הנזק נגרם ע"י קבלן הפועל עם הרשות, נוהגים לקזז את עלות הנזק מחשבונו השוטף ברשות. לא ברור מי הנהנה מקיזוז זה, שכן סכומים אלה אינם באים לידי ביטוי בכרטיס הוצאות הביטוח.

עד למועד הביקורת ובהעדר נוהל, לא היה נהוג לרכז את נושא תביעות כלפי צד ג', במתכונת דוח מפורט בנושא. בעקבות הערת הביקורת העובד נרתם בהפקת דוח מרכז בקובץ "אקסל" ובו פרטים על כלל התביעות לתקופה, עלויות הנזק והסכומים שנתקבלו, או קוזזו בהתאמה. דוח כאמור הופק לראשונה והופץ לגורמי העירייה הרלוונטיים.

זקיפת הוצאות שאינן הוצאות ביטוח.

בכרטיס הנח"ש (תביעות והשתתפות עצמית): ייעודו רישום הוצאות בגין הביטוחים כגון: השתתפות עצמית בגין תביעות והוצאות המשולמות לתובעים שסכומם נמוך נגובה ההשתתפות העצמית בפוליסה, בהתאם להחלטת פורום הביטוח ברשות. כמו כן נזקפות בכרטיס גם הכנסות שהתקבלו כפיצוי הרשות בגין תביעות כלפי צד ג'.

ניתוח כרטיס תביעות והשתתפות עצמית - להלן התפלגות הוצאות שזקפו בכרטיס זה לשנים 2005-2008:

2008	2007	2006	2005	
17,326	18,820	32,777	5,766	פירות מתחת לסכום השתתפות העצמית
151,299	136,141	134,313	121,721	השתתפות עצמית לחב' הביטוח
168,625	154,961	167,090	127,487	סה"כ הוצאות
-17,460	28,300	-9,915	-9702	פיצוי לזכות הרשות בגין תביעות כלפי צד ג'
151,165	126,661	157,175	117,785	סך הוצאות נטו
3,532	4,052	34,330	17,173	ציוד, עבודות מחשבים ועוד- נכלל בכרטיס

הערות הביקורת

מעיון בכרטיסת מתברר, כי נרשמות הוצאות נוספות שעילתן אינה ברורה ולדעת הביקורת אינן צריכות להירשם בכרטיס זה. ההוצאות כוללות רכישות ציוד, עבודות תיקונים ועוד, אשר נגרמו עקב גניבה או באחד המקרים עקב אירוע שריפה שנוקיה אינן עולות את ההשתתפות העצמית בפוליסה.

שיפוי האגפים השונים הן כתוצאה מגניבות ציוד או רכוש אחר, אינה צריכה להיעשות במסגרת תקציב זה, אלא במסגרת התקציבים השוטפים של האגפים, היות וההוצאה אינה קשורה להוצאות בגין תביעות צד ג'.

מכל מקום במקרים שכאלה, על הרשות לתעד את האירוע שבגיניו נגרם הנזק ולקבל חלטה באם האגף יספוג עלויות אלה בתקציבו, או מסעיף תקציבי מיוחד שיועד לכך בתקציב. מבלי משימ, כרטיס זה שימש כתקציב בלתי פורמאלי לנזק, או גניבות שאינן בהכרח אירוע ביטוחי וכך האגף הרלוונטי למרות אחריותו לא ניזוק מבחינה תקציבית. המשך יחוס הוצאות אלה יש בהם משום תקצוב עקיף במסגרת סעיף ביטוחים ותביעות.

ראוי לציין, כי תופעת זקיפת ההוצאות כאמור בכרטיס זה, אכן הלכה ודעכה במשך השנים על רקע הנחית גזבר הרשות לזקוף את ההוצאות מתוך סעיפי תקציב האגפים.

העדר הכשרה ופיתוח עובדי העירייה העוסקים בביטוח

העובד אשר מופקד על נושא ביטוח צד ג', עוסק בנושא מעל שמונה שנים ללא שום הכשרה בתחום. לדבריו עושה כמיטב יכולתו ומתוך הניסיון המצטבר בשנים אלה. לדעת הביקורת, יש טעם לפגם בכך שהעובד אינו יוצא לקורס, או השתלמויות בתחום, דבר היכול לתרום בפעילותו השוטפת. באופן דומה גם מרכזת הביטוחים בגזברות אינה זוכה להשתלמויות והעשרה בתחום, לדבריה בפעם האחרונה שזכתה להעשרה בנושא הייתה לפני כ-ארבע שנים לפחות.

המלצה - מומלץ להוציא את העוסקים בביטוח לימי עיון והשתלמויות העשרה בתחום הביטוח, על מנת שיוכלו לבצע תפקידם טוב יותר ומקצועי יותר.

העסקת יועץ הביטוח

הרשת המקומית מקבלת שירותי יעוץ בנושא הביטוח מאת ד"ר מירון מיכאל (להלן: נועם ניהול סיכונים 1991 בע"מ), השירותים כוללים שירותי יעוץ שוטפים, ליווי הרשות לקראת חידוש הפוליסות, השתתפות בפורום ביטוחים מעת לעת וכו'. עלות השירותים לשנה בין 14,000 ש"ח עד 20,000 ₪ (להוציא שנת 2005 ששכ"ט היה כ- 31,000 ₪). בהעדר הסכם, לא ניתן לבחון את השונוות בתשלומי שכר הטרחה בכל שנה.

ממצאים:

ממצאי הביקורת מצביעים על כך, כי השירותים הנ"ל ניתנים לרשות במשך שנים רבות ללא קיום הסכם כמתבקש מגוף ציבורי.

הכיסוי הביטוחי של תלמידים במקרה של תאונה - להלן ביטוח תאונות אישיות

כללי

בישראל, בדומה למדינות מפותחות אחרות, היפגעות מתאונות היא תופעה מרכזית בתחום בריאות הציבור בכלל, ובבריאות ילדים וצעירים בפרט. תאונות הן הגורם העיקרי להיפגעות בקרב אנשים צעירים, בני שנה עד שלושים וארבע, בשני המינים, ביהודים ובלא יהודים, והן הגורם העיקרי לנכות ולאובדן שנות חיים פוטנציאליות, בקרב ילדים ובני נוער בני 1 - 17 פגיעות הן סיבת המוות הראשונה.

היקף בעיית היפגעות הילדים בישראל

כפי שעלה מנתונים שהובאו בדוח "בטרים" לאומה 2002, גם מדוח 2006 עולה, כי הפגיעות בילדים הן מרכיב ניכר מהתחלואה, מהתמותה ומהעלויות הרפואיות והמשקיות של בריאות הילדים. בישראל נהרגים בכל שנה כ- 170 ילדים עקב פגיעה, מעל ל- 24 אלף ילדים מתאשפזים וכ- 185 אלף ילדים פונים לחדר מיון. עפ"י הערכות, כמחצית מאוכלוסיית הילדים במדינת ישראל נפגעת בתאונות בקהילה בכל שנה.

כפי שעולה מנתוני 2002-2004, חלקן היחסי של הפגיעות בילדים מתוך כלל סיבות המוות עולה עם גיל הילד, מ- 2% בשנת החיים הראשונה ל- 21% - 31% בבני 1-14 ועד ל- 54% ממקרי התמותה בקרב בני 15-17. סה"כ בקרב בני 1 - 17 חלקה היחסי של התמותה מפגיעה עולה על 30% מכל מקרי התמותה, בעוד חלקה היחסי של התמותה מפגיעה בכלל האוכלוסייה עומד על 5%. בקרב בני 1-17 הפגיעות מתאונות הן גורם לשישית עד רבע ממקרי אשפוז הילדים והגורם לשליש עד מחצית ממקרי הפניות למיון, אחד מכל שלושה ילדים הנבדק בחדרי המיון בישראל הגיע עקב פגיעה.

ביטוח תאונות אישיות

עפ"י סעיף 6 (ד¹) לחוק לימוד חובה רשות מקומית חייבת לבטח את תלמידיה בביטוח תאונות אישיות. התשלום עבור ביטוח זה נגבה מן ההורים במסגרת תשלומי ההורים. ביטוח זה מקנה זכאות לפיצויים במקרה של נכות זמנית או קבועה, או חלילה במקרה של מוות, הנגרמים כתוצאה מתאונה-אירוע פיזי, חיצוני, גלוי לעין, בלתי צפוי, הגורם להיזק גופני. במסגרת הפוליסה של ביטוח תאונות אישיות יפוצו התלמידים ללא צורך בהוכחת אחריות ו/או רשלנות. הביטוח חל על התלמיד 24 שעות ביממה, בכל ימות השנה ובכל מקום שהוא נמצא בו, בין אם לתאונה יש קשר לפעילות המוסד החינוכי שהתלמיד לומד בו ובין אם לא.

בהתאם לחוק הבריאות הממלכתי התשנ"ד-1994, תלמיד שנפגע בתאונה כל ימות השנה זכאי לקבל סיוע רפואי בקופת החולים שהוא או הוריו מבוטחים בה. הביטוח בא לכסות את התלמיד במקרים שבהם אין הוא מכוסה ע"י הסדר אחר מתוקף חוק המדינה. בין היתר הוא אינו מכוסה פגיעה בתאונת דרכים, פגיעה כתוצאה מפעולות איבה, או פגיעה מתאונת עבודה שבגינה התלמיד זכאי לפיצוי מהמוסד לביטוח לאומי.

התשלום עבור תאונות אישיות נגבה מההורים במסגרת תשלומי הורים ועפ"י הודעת משרד החינוך לתשלומי ההורים בגין כל שנה, מאושר הסכום המרבי המותר לגבייה עבור הביטוח גובה התשלום בפועל נקבע בהתקשרות בין הרשות המקומית לבין הגורם המבטח. מובן כי אין לגבות מההורים מעבר לסכום שהרשות המקומית משלמת בפועל למבטח.

משרד החינוך מרענן מעת לעת את ההנחיות הנוגעות לכיסוי הביטוחי של תלמידים במוסדות החינוך במקרה של תאונה. המנהלים מתבקשים להעביר מידע זה להורי התלמידים באסיפת ההורים הראשונה המתקיימת לקראת שנת הלימודים שבפתח.

כיסוי חבות - נוסף על ביטוח תאונות אישיות ובלי קשר לנאמר לעיל קיים הסדר חבות (צד ג') בפני תביעות תלמידים בגין נזקי גוף, המכסה את אחריותם של משרד החינוך ועובדיו בלבד. הסדר זה תקף במקרה של תאונה שאירעה בפעילות רשמית של בית הספר או גן הילדים בתוך המוסד החינוכי או מחוצה לו. במקרים שיש בהם לכאורה אחריות של משרד החינוך לגרימת תאונה, הנפגעים או הוריהם זכאים לפנות ישירות לקרן הפנימית לביטוחי הממשלה המנוהלת ע"י הביטוח "ענבל" ולתבוע פיצוי.

להלן מאזן גבייה והוצאות ביטוח תלמידים לשנים 2004-2008 בש"ח:

2008	2007	2006	2005	2004	הכנסות גבייה
₪ 34	₪ 32	₪ 32	₪ 32	₪ 28	תעריף הביטוח
215,175	215,051	211,601	183,126	187,493	ביטוח תלמידים
33,668	32,019	35,941	29,075	21,017	ביטוח גנ"י
248,843	247,070	247,542	212,201	208,510	סה"כ גבייה

הוצאות ביטוח

39,916	35,488	36,480	41,280	39,200	גני ילדים
112,302	124,000	126,720	122,752	107,212	בתי ספר יסודיים
108,120	92,000	90,688	91,200	75,600	בתי ספר על יסודיים
2,618	2,400				נאות אילנה
1,156					בי"ס מעיינות
28,220	21,248	21,248	27,648	25,508	חינוך תורני/חרדי
292,332	275,136	275,136	282,880	247,520	סה"כ הוצאות

43,489	28,066	27,594	70,679	39,010	גירעון
--------	--------	--------	--------	--------	--------

הערות לנתוני הטבלה:

הוצאות הביטוח עפ"י הנתונים הנ"ל מבטאים ביטוח של כ-8,600 תלמידים בשנים 2006 ועד 2008. סך התלמידים שבוטחו לפני שנת 2006 עמד על כ-8,840 תלמיד. אגף החינוך זוקף 95% מעלות הביטוח לחובת מוסדות החינוך וזה מקבל ביטוי בהתחשבות הכוללת עם המוסד. מתכונת זו יוצרת למוסד החינוך מנוף לגביית דמי הביטוח. החברה למשק נוהגת לשלוח חיוב ע"ב נתוני שנה קודמת בהנחה שהפרשים בכמות התלמידים אינה מהותית (ובהתחשב בעובדה שהביטוח כמותי ולא שמי).

הפער בין הכנסות מגביית דמי ביטוח להוצאות הביטוח (להלן גירעון) נובע בעיקר בגין עלויות ביטוח של תלמידי מוסדות החינוך המוכר שאינו רשמי בגיל גן ובית ספר יסודי, תלמידים הלומדים במוסדות פטור. הרשות מתוקף אחריותה אומנם עשתה נכון שכללה אוכלוסייה זו בביטוח תלמידים ללא קשר או תלות בגבייה או בקיום ביטוח עצמאי. **יחד עם זאת קיים טעם לפגם שהרשות לא פעלה לגביית ההשתתפות באופן שוויוני גם מאוכלוסייה זו.**

מאגף החינוך נמסר בתגובה, כי החל משנת 2009 (ועל רקע חוק נהרי) הוחלט לפעול לגביית ההשתתפות הנדרשת בביטוח וכבר פועלים בנושא.

דוח תאונה

כל תאונה שאירעה בשעות הפעילות הרגילה של בית הספר או הגן בתחומי המוסד, או במהלך פעילות רשמית של בית הספר או של הגן אך מחוץ לשטחו (בסיוור לימודי, בטיול, ביום ספורט וכו') ואשר התלמיד נדרש לטיפול רפואי בגינה חייבת בדיווח ע"י מוסד החינוך. הדיווח יתבצע על גבי דוח תאונה וימולא ע"י מנהל בית הספר/הגננת אפשר למלא דוח תאונה עד 7 ימים מיום האירוע.

באופן מפתיע מתברר כי, אין לרשות כלל נתונים סטטיסטיים כל שהם מאז ומעולם בגין היפגעות ילדים במהלך שהותם במוסדות החינוך ולאחר שעות הפעילות ויש בכך משום החמצה.

שכן, איסוף וניתוח שיטתי של נתונים הם אחד הבסיסים לקידום הבטיחות וליישום פעולות מניעה, הנתונים מאפשרים אפיון של היקף הפגיעה ופילוח ואפיון של קבוצות סיכון, הגדרת הנסיבות והגורמים להתרחשות הפגיעה, קביעת מדדי קטלניות וכן רמות חומרת ההיפגעות מפגיעה מסוימת, ניטור המגמות, איתור בעיות חדשות והערכת פעולות התערבות להפחתת היפגעויות.

תאונות שיניים (כלול בביטוח)

משרד החינוך התקשר עם חבי"שורש", רשת מרפאות ארצי בע"מ, אשר תיתן טיפול לתלמידים שנפגעו בתאונות שיניים. הטיפול ניתן ללא תמורה, בסטנדרט רגיל. הטיפול ניתן כהטבה בלבד, וכל עוד ההסכם בין משרד החינוך לבין חבי"שורש" בתוקף.

התלמידים ייהנו משרות זה במקרה של פגיעה בשיניים כתוצאה מתאונה-אירועי פיזי, חיצוני, גלוי לעין, בלתי צפוי, הגורם להיזק גופני-באמצעות רשת מרפאות השיניים של "שורש". הטיפול ניתן בגין תאונות המתרחשות 24 שעות ביממה, בכל מקום ובכל זמן, לרבות פגרות וחגים, בין אם יש קשר לפעילות המוסד החינוכי שבו התלמיד לומד ובין אם לא. הטיפולים ללא תמורה ניתנים עד הגיע התלמיד לגיל 18 או כל עוד הוא לומד במוסד חינוכי, גם אם הוא עבר את גיל 18, לתלמידים בכל מוסדות החינוך שחל עליהם חוק הפיקוח על בתי הספר.

ביטוח שירותי בריאות השן

כללי :

ברשות מקומית שבה ניתנים בה שירותי בריאות השן לתלמידים רשאית לגבות מההורים אגרת שירותי בריאות השן בסכום המפורסם מידי שנה בחוזר מנכ"ל "הודעות ומידע" הדן בתשלומי הורים כתשלום חובה, בכפיפות לאישורו של ועד ההורים היישובי. ועד ההורים היישובי, בשיתוף עם הרשות המקומית, יחליט אם, נוסף לשירות הבסיסי, יינתן גם השירות המקיף. השירות הבסיסי כולל :

א. בדיקה שנתית של כל התלמידים (מכיתה א' ועד כיתה ח'/ט') והודעה בכתב להורים על מצב שיני ילדיהם ;

ב. חינוך לבריאות השן בכל הכיתות (כולל גן חובה) על ידי רופא שיניים, שיננית או אדם מתאים אחר, בהיקף של 3 שעות לפחות בשנה (כל תלמיד יקבל מברשת שיניים). השירות המקיף כולל : טיפול שיניים מדורג החל מהכיתות הנמוכות (סתומות, איטום חריצים, עקירות וניקוי) ועזרה ראשונה בכל הכיתות.

התשלום עבור בריאות השן הוא תשלום חובה רק ברשויות מקומיות שהשירות ניתן בהן בפועל. ניתן השירות, יהיה התשלום חובה, גם אם בחרו ההורים שלא לקבלו. אם השירות אינו ניתן, או אין אישורים כנדרש, אין לגבות תשלום זה.

פוליסת הביטוח חייבת לכלול את התנאים המפורטים בפוליסה לביטוח תאונות אישיות לתלמידים של החברה למשק ולכלכלה של השלטון המקומי, וזאת בעלות שלא תעלה על המחיר המרבי המפורסם מדי שנה בחוזר המנכ"ל "הודעות ומידע" כאמור. (לשנת תשס"ט נקבע 30 ₪ לתלמיד)

ממצאים

ברשות המקומית להלן עיריית ראש העין לא נהוג לבטח תלמידים בביטוח שירותי בריאות השן, לדעת מנהל אגף החינוך הדבר מצריך תשתית בסיסית כגון מרפאה ואחות וממילא ההיתכנות להפעלת שירות זה מוטלת בספק.

המלצה

הניסיון הרפואי מוכיח על פניו כי הזנחת בריאות השן שכיחה אצל תלמידים ונוער ובעיקר באוכלוסיית מיעוטי היכולת בקהילה. בהעדר טיפול וחינוך לבריאות השן, עלולה הזנחה זו לעלות בעתיד עשרות מונים (פיזיים וכספיים). בשל חשיבות הנושא יש טעם לבחון ההיתכנות מעשית להנהגת שירותי בריאות השן לטובת תלמידי ראש העין במסגרת פוליסת ביטוח תלמידים .

ביטוח תאונות אישיות "ליגת השכונות"

בראש העין פועלת שנים רבות "ליגת השכונות" (קט רגל) בחסות ובתמיכת העירייה אשר באה לידי ביטוי בהקצאת מתקנים לפעילות וכן מימון הוצאות ביטוח תאונות אישיות למשתתפים.

המשחקים מתנהלים במגרשי הרשות שבמתחם רחוב אצ"ל בעיקר בשני מגרשים. מר בני חדד (עובד עירייה) - יו"ר הליגה ומר יזהר זהבי - מנהל את הליגה בפועל (לא עובד עירייה). הליגה משוחקת (כולל גביע) בין החודשים אוקטובר ליוני. באופן כללי - חלה ירידה דרסטית בהיקף הפעילות של הליגה ביחס לעבר בה השתתפו דרך קבע מעל עשרים קבוצות ועם קהל רב בכל המשחקים.

בשנים האחרונות ירד מספר הקבוצות המשתתפות בליגה לכדי 8-10 קבוצות. בשנה האחרונה (2008) השתתפו תשע קבוצות וממוצע משתתפים בכל קבוצה - בין 10 - 15 שחקנים. בממוצע שנתי - כ-120 שחקנים משתתפים. גילאי השחקנים: מגיל הצבא ומעלה לרוב עד גיל 35, חלקם אינם תושבי ראש העין. כל השחקנים מבוטחים בביטוח ספורטאים להלן ביטוח תאונות אישיות.

מהי אחריות העירייה אם בכלל לפעילות זו

על פניו פעילות זו הינה עצמאית / פרטית משמע, קיום חשבון פרטי/עצמאי של הנהלת הליגה והעירייה מסייעת בתקצוב הביטוחים. ככל שהרשות מיחסת חשיבות לפעילות זו, הדעת נותנת שהנושא יופעל רשמית באמצעות עובד רשות, קל וחומר בחסות ובפיקוח של מנהל מח הספורט בעירייה.

עלות הביטוח השנתית במימון הרשות כ-25,000 ₪ בשנת 2004 ועד כ-12,000 ₪ בשנת 2008 (בכפוף לכמות השחקנים). ליגת השכונות מנגד, גובה מהשחקנים את עלות הביטוח לקופתה (לא מועברים לרשות). במתכונת זו הרשות למעשה תומכת כספית בגוף שאינו ישות משפטית וממילא אינו בתחום אחריותה בהפעלתו.

הקמתה של העמותה העירונית לספורט שאושרה במועצת הרשות באחרונה, נועדה לקלוט גם פעילות כגון ליגת השכונות ואחרות ולהכניסן לסדר ארגוני שקוף. עד להשלמת הקמת העמותה וככל שהאחריות הפעלת הליגה חיצונית לרשות, קיים פסול בהעברת תמיכה כספית כאמור לגוף שאינו ישות משפטית וממילא שלא דרך ועדת התמיכות.

המלצה

על הרשות לבחון ולהחליט על אופן המשך פעילות זו, שכן מימון וסיוע הרשות לליגה אפשרית בתנאי שהפעילות תנוהל באחריות מח' הספורט העירונית. לחילופין ניתן לנצל את יתרון לגודל בביטוח הליגה ובתנאי שהמימון יכוסה ע"י הליגה. פרט לאמור תמיכה כספית ישירה או עקיפה לגוף שאינו ישות משפטית פסולה.

להלן הערות על פוליסות הביטוח הקיימות ברשות (בסיוע עו"ד שירלי דגן)

4. ביטוח הוצאות משפט בהליכים משפטיים מסוימים:

א. אי התאמה לגבי המוטבים:

על פי דף הרשימה לביטוח ("מפרט") "מבוטחי החובה" הינם: "ראש הרשות, סגנים בשכר, גזבר, מנכ"ל/מזכיר, מהנדס, ויועץ משפטי + 3 מנהלי מחלקות על פי בחירת בעל הפוליסה".

לעומת זאת בסעיף 7.5 לפוליסה נאמר "עובדי המבוטח (לא כולל פנסיונרים) מדרגת סגן מנהל מחלקה או במשרה בכירה יותר גם אם אינם בעלי דרגה בכירה יותר (לא כולל ממילא מקום זמני לתקופות קצרות) הנמצאים ברשימות השכר של המבוטח....לרבות מי שמכהן כראש הרשות המקומית המבוטחת, ממלא מקום ראש העיר וסגני ראש העיר בשכר, וכן עובדי רשות בעלי תואר מקביל או מעמד מקביל בהנהלת מוסדות חינוך)...וכן אם צורפו לביטוח במפורש, חברי מועצה נבחרים ציבור, דירקטורים של המבוטח".

קיימת אפוא אי התאמה בין דף הרשימה לבין פוליסה: בפוליסה עצמה נאמר כי מבוטחים עובדים מדרגת סגן מנהל מחלקה ומעלה, ואילו בדף הרשימה לא מוזכרים כלל סגני מחלקות, ורק 3 מנהלי מחלקות מבוטחים, על פי בחירת בעל הפוליסה (הם לא מצוינים ברשימה לפוליסה. מן הראוי לציין).

ב. הצורך בפוליסה לכיסוי הוצאות משפט:

יש לשים לב כי מדובר הפוליסה מכסה הוצאות בגין "הליכים משפטיים מסוימים" שהם: הליכים פליליים, הליכים בגין הפעלת סמכות לחיוב אישי, עדות בפני ועדת חקירה ממלכתית, הליך בקשר עם שחרור בערובה, התייצבות בפני שופט חוקר כמשמעו בחוק חקירת סיבות מוות, הליכי שימוע וערעור בגינם. לא מפורטות בפוליסה הוצאות בגין תביעה אזרחית רגילה נגד נושא המשרה.

יש לשקול אם אמנם יש צורך בפוליסה לכיסוי ההליכים המשפטיים "המסוימים", על אף שבמרבית הפוליסות יש כיסוי להוצאות משפטיות סבירות (למשל סעיף 1.5 לפוליסה של נושאי משרה; סעיף "הוצאות" בפוליסה לביטוח אחריות כלפי צד שלישי; סעיף 2.8 לביטוח אחריות מקצועית למחלקת מהנדס, סעיף "הגנה בהליכים פליליים" בביטוח חבות מקצועית; סעיף "הוצאות" בביטוח אחריות מעבידים).

5. ביטוח נושאי משרה –

- לא מצוין ברשימה לפוליסה גובה השתתפות עצמית.
- הפוליסה אמורה לכסות "את המבוטח בגין הפסד או נזק....בגין תביעה ו/או הליך עונשי ו/או הליכי חקירה". (ההקדמה לפוליסה). בהתחשב בכך, יש לשים לב שהפוליסה אינה מכסה "קנסות ופיצויים עונשיים, וחיוב אישי שהוטל על נושא המשרה על פי פקודת העיריות ו/או על פי דין מקביל" (סעיף 1.7 בפוליסה).

- בהקדמה לפוליסה נאמר כי הפוליסה מכסה "את המבוטח בגין הפסד או נזק ו/או כספים, בהתאם למוגדר להלן, בגין תביעה ו/או הליך עונשי ו/או הליכי חקירה שננקטו נגד המבוטח...." וכן "את הרשות בגין כספים ששילמה על פי דין למבוטח....". "הפסד או נזק" מוגדר בפוליסה כחיוב כספי, שהוטל על המבוטח. "כספים" משמעם "הוצאות משפט סבירות שהוציא המבוטח.... בגין הליך עונשי שננקט נגדו, בשל מעשה שלא כדין...." וכן "הוצאות משפט סבירות בגין הליכי חקירה... ו/או הסכום אותו תשלם הרשות עלפי החלטת שיפוי". **משתמע, כי הפוליסה מכסה רק הוצאות משפט בגין הליך עונשי והליך חקירה – לא בגין תביעה אזרחית.**
- הפוליסה מציינת חריגים שונים עליהם היא אינה אמורה לחול, למשל: תביעה שעילתה השמצה, הוצאת דיבה, פרסום לשון הרע ביודעין; תביעה בגין אי יושר, חוסר תום לב, מעילה באמון, הפרת חובת נאמנות ביודעין או מעשה בזדון וכו'. סעיף 2.10 לפוליסה קובע כי "העלאת טענה נגד המבוטח על ידי התובע התואמת, על פניה, אחד או יותר מהסייגים המנויים בפוליסה, לא תשלול את זכותו של המבוטח למקדמות על חשבון תגמולי הביטוח, בכפוף לכך שאם ייקבע על ידי בית משפט בפסק דין סופי, כי הנסיבות המוחרגות בפוליסה אכן מתקיימות, יחזיר המבוטח למבטחת את המקדמות שקיבל".
- **משתמע, כי אם נגד נושא משרה מוגשת תביעה בגין מעשה המוחרג מהפוליסה – עדיין יהיה נושא המשרה זכאי לכיסוי ביטוחי, אלא אם קבע בית המשפט שהטענה נגד נושא המשרה מוצדקת. יתכן שראוי להבהיר יותר את הנושא, על ידי קביעה מפורשת כי תביעה בגין השמצה, הוצאת דיבה וכו' אינה שוללת את זכותו של נושא המשרה לפיצוי, אלא אם קבע בית המשפט בפסק דין סופי כי התביעה מוצדקת.**

6. ביטוח מהנדס:

כמו בביטוח נושאי משרה, גם פוליסת ביטוח המהנדס מציינת חריגים שונים עליהם היא אינה אמורה לחול. סעיף 2.7 לפוליסה קובע כי "העלאת טענה נגד המבוטח על ידי התובע התואמת, על פניה, אחד או יותר מהסייגים המנויים בפוליסה, לא תשלול את זכותו של המבוטח למקדמות על חשבון תגמולי הביטוח, בכפוף לכך שאם ייקבע על ידי בית משפט בפסק דין סופי, כי הנסיבות המוחרגות בפוליסה אכן מתקיימות, יחזיר המבוטח... למבטחת את המקדמות שקיבל". משתמע, כי אם נגד נושא משרה מוגשת תביעה בגין מעשה המוחרג מהפוליסה – עדיין יהיה המבוטח זכאי לכיסוי ביטוחי, אלא אם קבע בית המשפט שהטענה מוצדקת.

יתכן שראוי להבהיר יותר את הנושא, על ידי קביעה מפורשת כי תביעה בגין סיבה המוחרגת מהפוליסה אינה שוללת את זכותו של נושא המשרה לפיצוי, אלא אם קבע בית המשפט בפסק דין סופי כי התביעה מוצדקת.

7. ביטוח רכוש

• בסעיף 4.1 נקבע בתיאור הרכוש המבוטח: "מבנים מכל סוג ותאור, לרבות גדרות, שערים, מתקני חוץ, מתקני ספורט ומשחק, מתקני תאורה, לוחות פרסום, תחנות אוטובוס...".

לעומת זאת בסעיף 4.3 הדין ב"תשתית מוניציפלית" נאמר כי הביטוח מורחב לכסות גם "גדרות, שערים...מגרשי משחקים וספורט...עמודי תאורה, לוחות פרסום, תחנות אוטובוס...אחריות החברה לפי סעיף זה לא תעלה על סכום השווה ל – 5% (חמישה אחוז) מערך המבנים המבוטחים, אך בשום מקרה לא יפחת מסך \$ 50,000 על בסיס נזק ראשון, ולא עולה על \$1,000,000 על בסיס נזק ראשון אינו כפוף לביטוח חסר. ערך התשתית אינו כלול בסכומי הביטוח, למעט סכום הנזק הראשון". בסעיף 5.2 קבוע סכום הביטוח בגין "תשתית מוניציפלית נזק ראשון בסך \$ 2,000,000".

• ניתן לראות כי קיימים סוגי מבנים ומתקנים המופיעים הן בתיאור הרכוש המבוטח, והן בתיאור "הביטוח המורחב" במסגרת "תשתית מוניציפלית". משום שבמסגרת "הביטוח המורחב" לתשתית מוניציפלית כלולה הגבלה על אחריות המבטחת, מן הראוי להבהיר כפילות זו.

• הגדרת אחריות המבטחת בגין הרחבת התשתית המוניציפלית אינה בהירה דיה, ולא ברור אם סכום תשתית מוניציפלית – "נזק ראשון" – הוא \$ 1,000,000 או \$ 2,000,000 (ראו סעיף 4.3 מול סעיף 5.2).

• נוכח סכום ההשתתפות העצמית – \$3,500 למקרה פריצה, ראוי לשקול אם אמנם ראוי לבטח נזקי פריצה ושוד. יתכן שתכולת המבנים היכולה להיגנב בכל מקרה פריצה אינה עולה בממוצע על סכום ההשתתפות העצמית – ובמקרה זה ראוי לסייג את הכיסוי בגין פריצה ולהפחית את הפרמיה בהתאם (הדבר נעשה בעירייה אחרת).

8. ביטוח אחריות צד שלישי**א. היחס בין ביטוח אחריות צד שלישי לביטוח אחריות מקצועית**

דף הרשימה בפוליסה של אחריות צד שלישי קובע בסעיף 9.5, כי החריג הקבוע בסעיף 33 לפוליסת הביטוח, המוציא מתחולת הביטוח אירועים שעניינם אחריות מקצועית יחול "אך ורק על מעשה ומחדל מקצועי רשלני שבוצע על ידי בעלי מקצוע ספציפי הפועלים מטעם המבוטח ו/או עובדי מבוטח אחרים המפעילים ידע מקצועי ספציפי, שעיסוקם מחייב רישוי על פי דין ו/או שהוכשרו לתפקידם במיוחד".

מן הראוי שהמקרים שנקבעו כחריגים בביטוח אחריות צד שלישי – יכוסו על ידי ביטוח אחריות מקצועית. הגדרת המקרים המכוסים בפוליסת אחריות מקצועית מפורטת בסעיף 4 בדף הרשימה של ביטוח אחריות מקצועית, שכותרתו: "חבותו של המבוטח". יש בסעיף פירוט של בעלי מקצועות הנכללים בביטוח וכן "עובדים אחרים המפעילים ידע מקצועי ספציפי אחר שעיסוקם מחייב רישוי על פי דין", לרבות נותני שירותים חיצוניים.

פוליסת אחריות צד שלישי מוציאה אפוא מכלל כיסוי את המקרים האמורים להיות מכוסים בפוליסת אחריות מקצועית. עם זאת, המקרים המוצאים מכיסוי על ידי פוליסת אחריות כלפי צד שלישי - אינם זהים לחלוטין למקרים המכוסים על ידי ביטוח אחריות מקצועית: יתכנו בעלי ידע מקצועי ספציפי שהוכשרו במיוחד אך אין להם רישוי על פי דין – במקרה זה אחריותם תוצא ממסגרת ביטוח צד שלישי אך לא תכוסה בביטוח אחריות מקצועית, על פי ההגדרות שצוטטו לעיל. כתוצאה מכך קיים חשש, שמקרה מסוים הוצא מכיסוי על ידי פוליסת אחריות צד שלישי, אך לא יחול עליו ביטוח אחריות מקצועית.

מומלץ לשנות ולהבהיר את ההגדרות שפורטו לעיל כך, שכל חבות של בעלי מקצוע שאינה מכוסה באמצעות ביטוח אחריות צד שלישי – תכוסה על ידי ביטוח אחריות מקצועית.

ב. העברת דיווחים על תביעות

סעיף 9.16 לפוליסה של ביטוח אחריות צד שלישי מחייב כי "המבטח יעביר למבוטח מעת לעת (ועל פי דרישת המבוטח תוך 30 יום ממועד הדרישה) נתונים מלאים על תביעות המטופלות תחת ביטוח זה, מהמועד בו נערך הביטוח לראשונה על ידי המבטח ועד למועד הדרישה.. הנתונים יועברו במתכונת שתסוכם בין המבטח לבין המבוטח, הן בפלט נייר והן במדיה מגנטית". **ממצאי הביקורת מצביעים על כך כי בניגוד לאמור לא מועברים לרשות נתוני התביעות מחברת הביטוח מעבר לדוח הכמותי.**

ג. טיפול בתביעות מתחת לסכום ההשתתפות העצמית על ידי המבטח

סעיף 9.15 לדף רשימה לפוליסת אחריות כלפי צד שלישי(2008): "אם הוסכם מראש בין המבטח למבוטח, יטפל המבטח בתביעות המוגשות נגד המבוטח גם אם סכומן נמוך מסכום ההשתתפות העצמית". אולם כאשר תביעות אינן עוברות את סף ההשתתפות העצמית אין ראוי להעבירן לטיפול חברת הביטוח. הדבר עלול הדבר לפגוע בעירייה ובשירות לאזרח, וזה, מהנימוקים הבאים:

- חברת הביטוח לא בהכרח תתאמץ להקטין את סכום הפיצוי, כל עוד הוא מצוי מתחת לסף ההשתתפות העצמית.
- לעיתים עלול הטיפול בחברת הביטוח להתמשך ולגרור עיכוב מיותר אזרח.

ממצאי הבדיקה מעלים כי הרשות פועלת נכון היות וזו מעבירה למבטח רק תביעות שסכומן גבוה מסכום ההשתתפות העצמית.

9. אחריות מקצועית

לעניין סעיף 4 לדף הרשימה, בנושא חבותו של המבוטח: רצוי לפרט גם כיסוי לעורכי דין המשרתים מחלקות אחרות (שאינן המחלקה המשפטית), וכן לא ברור אם ההרחבה לגבי עובדי רפואה כוללת גם עובדים פארא-רפואיים (למשל פיזיותרפיסטים וכו'). בעירייה אחרת קיים ביטוח אחריות מקצועית נפרד מיוחד למקצועות רפואיים ופארא-רפואיים).

10. ביטוח אחריות מעבידים

- סעיף ח' להרחבות בפוליסה, מציין כי הפוליסה מורחבת לכסות את חבותו של המבוטח כלפי "בעלי שליטה" העובדים כמנהלים שכירים המופיעים ברשימת מקבלי השכר של המבוטח... הרחבה זו לא תחול באם מקרה הביטוח ארע עקב רשלנותו של הנפגע עצמו. ייתכנו מקרים בהם נזק עקב מעשה של הרשות תוך רשלנות תורמת של הנפגע עצמו. במקרה זה העירייה עלולה להיות מחויבת בפיצוי כלפי הנפגע, תוך ניכוי חלק מהפיצוי עקב רשלנותו התורמת של הנפגע. **מן הראוי שאחריותה של העירייה כמעבידה תהיה מכוסה גם במקרים אלה.**

- הפוליסה לביטוח חבות מעבידים אמורה בין היתר להביא לשיפוי העירייה בגין פיצויים שחויבה לשלם לעובדיה על פי פקודת הנזיקין (נוסח חדש). (ראו המבוא לפוליסה והגדרותיה). העולה המרכזית בפקודת הנזיקין (נוסח חדש) היא עוולת הרשלנות, שעניינה אי נקיטת אמצעי זהירות סבירים למניעת התאונה. סעיף 7 לתנאים בפוליסה קובע כי "על המבוטח לנקוט אמצעים סבירים להבטחת שלומם של עובדיו". משתמע, שאם העירייה לא תנקוט אמצעים סבירים למניעת תאונה היא תחויב על פי עוולת הרשלנות, אך הכיסוי הביטוחי יימנע ממנה בשל התנאי הקבוע בסעיף 7 לפוליסה.

- במילים אחרות, התנאי שנקבע בסעיף 7 לפוליסה מונע למעשה כיסוי ביטוחי בגין עילת תביעה מרכזית, שאמורה להיות מכוסה לפי הגדרת הפוליסה. בעירייה אחרת בה נמצאה בעיה זהה, מסר יועץ הביטוח בתגובה כי "מדובר על ניסוח מקובל... הפסיקה קבעה בעניין זה כי רק רשלנות שמגעה לידי פזיזות או רשלנות רבתי לא תכוסה במסגרת הכיסוי הביטוחי". לדעתנו, ראוי לשנות את נוסח סעיף 7 לפוליסה בהתאם לפסיקה החדשה.

11. ביטוח כספים בכספת ובהעברה

- סעיף 9.8. לדף הרשימה מציין כי "חריג 1 (חוסר בלתי מוסבר), לא יחול על אירוע מקרי ובלתי צפוי". בסעיף 1 לפוליסה ביט 2007 מצוין כי המבטח לא יהיה אחראי ל: "חוסר שנגרם על ידי טעות, מחדל או השמטה, או חוסר בלתי מוסבר".

יש להבהיר את הסייג ואת החריג לסייג זה. למשל, במידה ולא ניתן להסביר חוסר - עדיין ייתכן שהוא נגנב. בהנחה שהכוונה של הסייג היא שלא קיים חוסר למעשה, אלא התרחשה רק טעות בספירה, יש לציין ולהבהיר כי המבטח לא אחראי רק על מקרה זה.

12. ביטוח עבודות קבלניות

ביטוח שמכסה למעשה את ביטוח הרכוש בעבודה הקבלנית, וכן ביטוח אחריות צד שלישי וביטוח אחריות מעבידים בקשר לפרויקט. לא ברור מדוע הקבלנים אינם נושאים באחריות זו (ואם הם נושאים – מדוע יש צורך בביטוח נוסף של העירייה).

13. ביטוח שבר מיכני

• על פי הסייגים בפוליסה, הביטוח אינו חל על סיכונים שניתן לרכוש אותם במסגרת ביטוח אש, כגון גניבה, וכן אינו חל על נזק שאחראי לו מי שייצר את הרכוש או תיקן אותו, על אביזרים בני חילוף או חומרים בלתי מתכתיים, על נזק כתוצאה מעבודה רגילה (כגון בלאי, קורוזיה), או עקב ניסויים וניסיונות ברכוש, על אבדן או נזק עקב זדון או רשלנות פושעת, על אבדן או נזק תוצאתי. **יש לברר אפוא האם ראוי לשלם פרמיה בגין הסיכון שנותר לאחר כל ההחלטות.**

• חריג נוסף (סעיף 11) עניינו ב"אבדן או נזק אשר נגרם לפריט מפריטי הרכוש המבוטח כתוצאה ישירה של המשכת הפעלתו לאחר נזק שלא תוקן ובידיעת המבוטח". **יש לוודא שהאחראים לציוד המבוטח בביטוח זה, יודעים כי אין להמשיך בהפעלת הציוד לאחר גרימת נזק – משום שהנזק שייגרם עקב ההפעלה לא יתוקן.**

• סעיף 15 להחלטות קובע כי "מוסכם בזה כי המבוטח רשאי לבצע תיקונים קטנים ודחופים גם ללא בדיקה מוקדמת של שמאי, אולם מותנה כי עליו להודיע מיידית על הנזק לשמאי או למבטח ולשמור על החלקים שהוחלפו". **יש לוודא כי הממונים על הציוד המבוטח מודעים לתנאי זה, שאם לא כן – לא יתקבל שיפוי בגין החלקים שהוחלפו בתיקון דחוף.**

14. ביטוח ציוד אלקטרוני –

• יש ליידע (רצוי באמצעות נוהל מתאים) את העובדים הרלוונטים על מגבלות הביטוח: כגון – חובה לשחזר את הנתונים שאבדו תוך 12 חודשים מקרות האובדן או הנזק – שאם לא כן לא יכוסו הוצאות השחזור; ניקוי לא מספיק ולא הולם באמצעי אגירת הנתונים או אחסנה בלתי מתאימה – לא יכוסו וכו'.

ד. הערות כלליות נוספות**1. חובת הודעה על אירוע העלול לגרום תביעה**

קיים נוסח בחלק מהפוליסות (למשל סעיף 4.2.2 לפוליסה נושאי משרה, וסעיף 4.2.2 למחלקת מהנדס) לפיו - "המבוטח ו/או האנשים המבוטחים יודיעו למבטחת תוך זמן סביר על כל מאורע או מעשה, העלול לגרום תביעה על פי פוליסה זו..." נוסח זה מקובל בפוליסות של עיריות שבסיסן הגשת התביעה (כלומר הכיסוי ניתן לפי מועד הגשת התביעה ולא לפי מועד האירוע) - אך הוא בעייתי.

בביטוחים מסוג זה, מתנה חברת הביטוח את הכיסוי הביטוחי בכך, שהעירייה תודיע לה על כל אירוע אשר עלול לגרום להגשת תביעה של צד שלישי נגד העירייה. קיימים אירועים, אשר נראים בעיני עובדי העירייה כזניחים וחסרי חשיבות בעת התרחשותם, ועל כן הם אינם מדווחים עליהם לחברת הביטוח. אם אירועים אלה גורמים בהמשך להגשת תביעה, חברת הביטוח תשלול את הכיסוי הביטוחי בשל היעדר דיווח מצד העירייה.

על כן מומלץ לשנות ולרכך את התנאי המחייב את העירייה בדיווח על כל אירוע העלול לגרום להגשת תביעה.

כך למשל, גם בביטוח אחריות מקצועית מחויב המבוטח "כתנאי מוקדם לפיצוי על פי פוליסה זו.... למסור לחברה הודעה בכתב על תאונה כלשהי או התרחשות מקרה כלשהו העלול לגרום לתביעה..." אולם בהמשך מסויגת ההוראה ונאמר כי: "לעניין סעיף זה תיחשב ידיעת המבוטח כאשר הידיעה הגיעה לאחד מאלה: ראש הרשות המקומית, גזבר הרשות המקומית, מזכיר הרשות המקומית, מהנדס הרשות המקומית, מהנדס הועדה המקומית, מהנדס הועדה המקומית לתכנון ובניה, היועץ המשפטי לרשות המקומית".

נוסח זה מקל על דרישת הדיווח לחברת הביטוח, משום שיש להניח כי אירוע שהגיע לידיעת העובדים הבכירים המצוינים בסעיף – הוא אכן אירוע משמעותי הראוי לדיווח לחברת הביטוח. נוסח דומה מצוי בתנאים הכלליים החלים על כל ביטוחי חברת שירביט – אולם הביטוחים לנושאי משרה ולמהנדס הם של חברת הראל.

2. חובת הודעה על שינוי תנאים:

קיימים ביטוחים המחייבים הודעה על כל "שינוי בעניין מהותי". למשל סעיף 7 בביטוח צד שלישי, וסעיף 17 בביטוח רכוש עוסקים בנושא "שינוי בעניין מהותי": "המבוטח יגלה בכתב, במשך תקופת הביטוח, כל שינוי בעניין מהותי, בתוך זמן סביר מעת שנודע לו על כך; לא גילה המבוטח למבטח שינוי כזה, יהיה המבטח רשאי לבטל את הפוליסה או להקטין את היקף חבותו...". יצוין, שני ביטוחים אלה בוצעו בשירביט, ולכן חלים עליהם כללי שירביט לעניין ידיעת המבוטחים (היינו רק ידיעה של עובדים בכירים נחשבת כידיעת המבוטח). אולם תנאי דומה מופיע למשל גם בביטוח נושאי משרה של הראל (סעיף 4.2.1) שם לא חל כלל ייחוס הידיעה האמור. מכל מקום, ראוי לוודא כי העובדים מכירים ויודעים את חובתם להודיע למבטח על כל שינוי מהותי בנסיבות.

3. הטיפול בתביעות לפי התנאים הכלליים של שירביט

סעיף 4 לתנאים הביטוחיים הכלליים החלים על כל הביטוחים של שירביט קובע כי "הטיפול בתביעות בביטוחי חבות ומינוי שמאים לטיפול בנזקים לרכוש של המבוטח, יעשו בהסכמה בין המבטח למבוטח ו/או בין המבטח לבין סמשכ"ל. למרות האמור לעיל, מובהר בזאת כי הטיפול בתביעות ייעשה במישרין על ידי המבטח מבלי שהתביעות תועברנה באמצעות סמשכ"ל". נוסח הסעיף אינו ברור: האם אופן הטיפול בביטוחי חבות ייעשה על פי המוסכם בין הגורמים המעורבים, או שהטיפול ייעשה במישרין על ידי חברת הביטוח? מכל מקום, ראוי כי לא כל התביעות יטופלו במישרין על ידי הביטוח: כפי שפורט לעיל (בסעיף העוסק בביטוח צד שלישי), תביעות עד לגובה ההשתתפות העצמית ראוי שיטופלו על ידי העירייה או חברה/סוכנות מטעמה.

4. העברת פירוט על תביעות משולמות

ביחס למסמך "תנאים ביטוחיים כלליים החלים על כל הביטוחים" של חברת שירביט – בסעיף 8 לתנאים – "על פי בקשת סמשכ"ל ו/או המבוטח יעביר המבוטח למבוטח פירוט מלא של התביעות המשולמות והתלויות בכל הפוליסות לכל התקופות בהן ביטח את המבוטח. הנתונים יוגשו ברשימה שתכלול את כל התביעות כל הענפים ופרטי כל התביעה, תוך שלושים יום ממועד הפנייה".

ראשית כל, ראוי כי פירוט כזה יעבור לעירייה באופן תקופתי, גם ללא דרישת סמשכ"ל/ המבוטח. מכל מקום, גם לפי הנוסח הנוכחי, ראוי שהעירייה אכן תבקש פירוט כזה מדי שנה וכי חברת הביטוח תפעל בהתאם.

5. כיסוי יחידות שונות בעירייה

בי"תנאים הכלליים החלים על כל הביטוחים" של חברת שירביט – מפורטות בסעיף 11 יחידות שונות הנכללות בביטוחי העירייה (כגון חברות עירוניות, מתנ"ס, הג"א, מל"ח ופס"ח וכו'). יש לוודא כי מתחשבים עימן על סכומי הפרמיה שמשולמים בגינם, ועל עלויות עקיפות של עריכת הפוליסות עבורן (כגון עלויות היועץ הביטוחי, שמאים, חוקרים וכו').

6. ביטוחים נוספים שמומלץ לבדוק אם כדאי לרכשם (נרכשו או נשקל לרכשם בעיריות אחרות):

- אחד מהכלים להגנה על העירייה בפני מעילות הינה רכישת פוליסת ביטוח נגד מעילות. מומלץ לבדוק נושא הכיסוי הביטוחי של העירייה בכל הקשור למעילות של עובדי העירייה ו/או גורמים חיצוניים.
- **ביטוח תאונות אישיות** – ביטוח בגין פגיעה גופנית בלתי צפויה, שנגרמה במישרין ע"י סיבה חיצונית כתוצאה מתאונה במהלך תקופת הביטוח, עקב גורם פיזי ומוחשי בלבד, אשר בלי תלות בגורם אחר היוותה את הסיבה הבלעדית למות המבוטח או לנכותו או לאי-כושרו הזמני.
- **ביטוח סחורה בהעברה** – ביטוח עבור אובדן או נזק תאונתי, שנגרם לרכוש העירייה או שהעירייה אחראית עבורו, בעת העברתו על ידי כלי-רכב במשך תקופת הביטוח ואשר אינו חריג בתנאי הפוליסה. המדובר ברכוש כגון: מכשירי טלוויזיה, מקלטי רדיו, מכשירים אלקטרוניים, כלי נגינה, מעוקלים וכו"ב.
- **ביטוח ציוד מכני הנדסי** – ביטוח מפני אובדן או נזק פיזי בלתי צפוי, הנובע מסיבה חיצונית, שייגרם לגנראטורים ניידים ולמנוף מורכב על משאית.

תגובת גזבר העירייה- ראה עמוד הבא.

אגף הגזברות - לשכת הגזבר

י"ב אייר תשס"ט
06 מאי 2009
מספרנו ש - 48

לכבוד
משה כהן
מבקר העירייה
כ אן

אדון נכבד,

הנדון: ניהול ביטוחים בעירייה – דו"ח המבקר

להלן התייחסותי לדו"ח המבקר:

הקדמה:

כיום המצב הנתון שהתחום של עריכת הפוליסות נעשה ע"י אגף הגזברות באמצעות מרגלית שיש לה תחומי אחריות נוספים, יישום חלק מהפוליסה בעקבות אירועים כאלה ואחרים נעשים ע"י שלומי יחיא בתחום תביעות צד ג', בתחום אחריותו גם בתביעות כלפי צד ג' על מפגעים שנגרמו לרשות, ולכן קיים סנכרון בין התביעות כלפי העירייה מצד ג' ולבין תביעות העירייה כלפי צד ג'. במידה ומניפת התביעות תתרחב, אכן מומלץ להקים מח' תביעות צד ג'.

1. במידה ורק עובד אחד ירכז את הביטוחים המשמעות היא לפנות אותו מעיסוקיו הרבים האחרים, ועיסוקו יכלול: עריכת פוליסות, תביעות צד ג', תביעות שונות, ביטוח תלמידים וכו'.

2. **התקשרות דרך החב' למשק** – אין זה התחום היחיד שהעירייה מתקשרת באמצעות החב' למשק. בהסתכלות לאחור ההתקשרות דרך החברה למשק הוזילה את עלות הפוליסות בעשרות אחוזים, הפוליסות נערכות באופן מקצועי תוך התייחסות ספציפית לרשויות מקומיות. יתר על כן, במידה ונצא למכרז פומבי נהיה מחויבים לקחת את ההצעה הנמוכה על אף שייתכן שהיא תהיה גבוהה מהצעה שנקבל מהחברה למשק. הרשות אינה יכולה להתנהל בשני מישורים, הן דרך הפטור של החברה למשק ובדרך של עשיית מכרז וחייבת להחליט על מישור אחד של התקשרות, והמישור שהוחלט שיתבצע באמצעות החברה למשק הוא המישור האופטימלי לעירייה.

3. **פתיחת כרטיס הכנסות** – הערת המבקר מקובלת, תבוצע החל מ – 1.01.09 (באחריות מרגלית).

4. **נהלים** – אגף הגזברות נערך לבצע נוהלי עבודה ברוב תחומי פעילותו, מקווים לסיים זאת עד סוף שנת 2009

5. פורום ביטוחים

בד"כ כל התביעות "הכבדות" מגיעות לדיון בפורום, ישנן תביעות שהובשלו לתביעה משפטית או שמדובר בדרישה רצינית והפניה נעשת באמצעות עו"ד, והן מופנות ישירות למבטח תוך התייעצות עם יועץ הביטוח.

תיעוד המקרים בצד ג' – טופס מובנה

הערה זו הועברה לשלומי המטפל בתביעות צד ג' במטרה שיבנה פורמט רצוי תואם להמלצה.

7. **קיצוז מקבלנים** – ההמלצה תיושם לסעיף הכנסות (באחריות מרגלית).

אגף הגזברות - לשכת הגזבר

8. **הכשרה בנושא ביטוח** – נושא הביטוח הינו נושא מאוד מורכב ולכן העירייה נעזרת בשירותי הביטוח של יועץ הביטוח, על כל פנים במידה ויהיה קורס או השתלמות מטעם השלטון המקומי העובדים העוסקים בתחומים אילו ישלחו לקורס.
9. **יועץ הביטוח הסכם** – המלצת המבקר יושמה.
10. **ביטוח תאונות אישיות קבלת נתונים** - הנושא הינו באחריותם של אגף החינוך ויש לפנות אליהם בנושא זה.
11. **החינוך הבלתי פורמלי** – החל משנת 2008 חויבו מוסדות אלו באמצעות קיזוזים.
12. **פתיחת מרפאת שיניים** – יש להפנות המלצה זו לראש העיר / מנכ"לית.
13. **ליגת השכונות** – פועלת לא כדרך גוף משפטי נפרד מהעירייה, אלא כחלק אינטגרלי מפעילות העירייה כלפי תושביה. זכותה וחובתה של העירייה לבטח את השחקנים העוסקים בפעילות שסיכויי הפגיעה כתוצאה מאותה פעילות הינם גבוהים. אין העירייה נכנסת לדמי הכיס שהקבוצות אוספות מהשחקנים לצורך העשרת פעילותם.
14. **אי העמסת הוצאות ביטוח** על עמותות וחברות עירוניות. העירייה חייבה את המתנ"ס ואת המועצה הדתית בהוצאות הביטוח. מכבי כדורסל המציאה אישור קיום ביטוח.
15. **התייחסות יועץ הביטוח לפוליסות הקיימות-ראה ניספח א' להלן**

בכבוד רב

רחבעם חיים, רו"ח
גזבר העירייה

אגף הגזברות - לשכת הגזבר

ניספח א'

להלן התייחסות יועץ הביטוח לפוליסות הקיימות ברשות:

1. ביטוח הוצאות משפטיות – אי התאמה לגבי המוטבים. נכון, אך זו הפוליסה הסטנדרטית של החברה למשק איננו יועציה, בכל מקרה דף הרשימה גובר על סעיפים פנימיים שכנראה נועדו לאפשר אופציות נוספות בפרמיה נוספת לכל מי שחפץ.

הצורך בפוליסה לכיסוי הוצאות משפט

אכן הפוליסה אינה נכללת בביטוחי הגרעין והעניין נשקל כל שנה מחדש בביטוח נוסף. זה נרכש בעקבות שכנועים עם החברה למשק.

2. ביטוח נושאי משרה – גובה השתתפות עצמית. כתוב: אפס השתתפות עצמית לנושאי משרה.

- לגבי העניין כי הפוליסה מכסה רק הוצאות משפט בגין הליך עונשי והליך חקירה – ולא בגין תביעה אזרחית. תגובת היועץ – נכון מאוד.
- בהבהרת הנושא בנוגע לתביעה בגין השמצה, הוצאות דיבה וכו' אינה שוללת את זכותו של נושא המשרה לפיצוי אלא אם קבע בית המשפט שהתביעה מוצדקת.
- תגובת היועץ: יתכן אך זה הנוסח שהשיגה החברה למשק עבור הרשויות, כמו בכל פוליסה גם זו כפופה להסתייגויות ואין בכך חדש.

3. ביטוח מהנדס

המבקר מציין שראוי להבהיר את הנושא ע"י קביעה מפורשת. תגובת היועץ – מוסכם שראוי לרשום הבהרות רבות לגבי כל הסתייגות, שוב זהו הנוסח הסופי של החברה למשק לאחר מו"מ ארוך ומכרזים שערך בשוק הביטוח. תמיד אפשר להצביע על שיפור רצוי כזה או אחר בכל ביטוח.

4. ביטוח רכוש – קיימת כפילות בביטוח המורחב. תגובת היועץ – אין צורך להבהיר כפילות זו, כי אין כפילות, זו שיטת עריכת פוליסות לפרט כללית ואח"כ לפרט ספציפית בכפוף לתנאים מסוימים.

השתתפות עצמית – ראוי לסייג ולהפחית

תגובת היועץ – אין להסתמך על דוגמא פרטנית (עירייה אחרת) אנו לוקחים בחשבון את הנעשה בכלל הרשויות בכללותן כולל בחו"ל, נושא פריצה כמו נושאים אחרים נשקל כל שנה.

ביטוח אחריות צד ג'

א. בנוגע לידע המקצועי ספציפי אחר שעיסוקם מחייב רישוי ע"פ דין תגובת היועץ – הכל ידוע.

בנוגע להמלצת המבקר להבהיר שכל חבות של בעלי מקצוע שאינה מכוסה בצד ג' תכוסה ע"י אחריות מקצועית. תגובת היועץ – בעיה זו ידועה היטב בשוק הביטוח שאינו "ממהר" להציע פתרון לכל בעיה, בפועל הסיכון תיאורטי ואגב האם השואל יכול להביא דוגמא שלא שולמו תביעות בגלל הני"ל?

ב. לא מועברים לרשות נתוני תביעות מעבר לדו"ח הכמות תגובת היועץ – נכון מאוד ואין בכך בעיה עבור הרשות. הסעיף (פרי יוזמת היועץ) נועד להקנות זכות במידה והנתונים יידרשו.

7. ביטוח אחריות מעבידים – אחריות העירייה

היועץ – אין מה לעשות שזה תנאי ברזל של המבטחים בקשר לשינוי סעיף 7 התשובה הינה שזהו תנאי ברזל.

8. **ביטוח כספים בהעברה**
זהו תנאי ברזל של המבטחים.
9. **ביטוח עבודות קבלניות – מדוע יש צורך בביטוח נוסף**
זהו נוהל סיכונים מקובל ומומלץ ברשויות (גם בחו"ל).
10. **ביטוח שבר מכני – יש לברר האם ראוי לשלם פרמיה**
נכון ואנו מבררים זאת כל שנה. לגבי חריג של אובדן או נזק בהחלט מוסכם. גם לגבי סעיף 15 בהחלט מוסכם.
11. **ביטוח ציוד אלקטרוני** – חובה לשחזר נתונים בהחלט מוסכם.
- ד. **הערות כלליות נוספות**
1. **חובת הודעה על אירוע העלול לגרור תביעה**
הכיסוי ניתן לפי מועד הגשת התביעה ולא לפי מועד האירוע. תגובת היועץ – ידוע. בנוגע לכך שצריך להודיע לביטוח על כל אירוע. תגובת היועץ – לא נכון, זה לא חכם להודיע על כל דבר (הסברים בע"פ). **מומלץ לשנות ולרכז את התנאי שמחייב בדיווח על כל אירוע** זה המצב בפועל, המבטחים לא ישנו תנאי בסיסי זה שאינו בעיה בפועל בשטח.
2. **חובת הודעה על שינוי תנאים** - וועדת הביטוח מודעת.
3. **הטיפול בתביעות לפי תנאים כלליים של שירביט**
הבעייתיות ידועה היטב, אין בכך חדש וועדת הביטוח מודעת.
4. **פירוט על תביעות משולמות**
מה לעשות חברות הביטוח לא מסכימות. לגבי ההערה שהעירייה צריכה לבקש מידי שנה פירוט כזה – אכן כן כך פועלים.
5. **כיסוי יחידות שונות בעירייה** - חיובי.
6. **ביטוחים נוספים מומלצים**
אפשר לקנות הרבה ביטוחים והכל תוספת תקציב נהפוך הוא, ראוי לשקול מזעור ביטוחים והגברת נוהל סיכונים פנימי כפי שממליצים כלכלי לרוב.

הערות ראש העיר לדו"ח מבקר העירייה

ביטוחי העירייה

הביטוחים מתבצעים באמצעות החברה למשק מזה מספר שנים, לאחר שנבחנו חלופות שונות, עפ"י בדיקת יועץ הביטוח שלנו ד"ר מירון התעריפים שהעירייה משלמת בהחלט סבירים ומקובלים.